

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . . 7.— „

Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban

Nr. 750.

REDACTIA

și

ADMINISTRAȚIA

Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la admini-

strație.

Mulțumite publice și Loc

deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrise nu se in-

napolază.

ROMÂNUL

Înțelege Germania?

De S. MEHEDINȚI, prof. univ., București.

D. profesor Simeon Mehedinți a avut deosebita abilitate de-a ne trimite acest prețios articol de orientare în același timp nouă și ziarului „Rechtspost”. Textul are două articole diferite puțin.

Ziarele triplei alianțe au comentat în osebne chipuri vizita țarului în România. Să ne îngăduite și nouă, Românilor, a adăoge un cuvânt.

Ca oameni, vizita țarului ne bucură. Nișii nu poate uita că împăratul Nicolae este initiatorul conferinței pentru pace dela Haga. În nimb de sincer idealism inconjoară frunza acestui monarh, iar noi, Românii, pentru care vântul din stepa rusească e prevestitorul gerului, vedem cu bucurie o rază de călură și din acea parte a orizontului.

Ca Români adăogăm însă îndată un disinguo. Una e țarul Nicolae, alta e imperiul rusec.

La 1812, Moldova dintre Prut și Nistru a fost ținut cam cât Saxonia, Württemberg, marea ducat Hessa și Saxa-Weimar), a fost război de Rusia.

La 1877, am luptat sub aceleași steaguri înaintea Plevnei, iar la întorcerea de peste Dunăre, am aflat țara noastră scăzută cu Basarabia.

Acestea sunt fapte, și anume dintre acelea care nu mai au nevoie de nici un comentariu. Ne dăm așadar seama că, alături de personalitatea unui monarh — ori cât ar fi ea de atrăgătoare — se ridică relieful evenimentelor istorice cu mult mai semnificative.

Și e un fapt de o importanță netăgăduită că Rusia lui Petru cel Mare, care n'ajunseser încă la 16-mil., azi a trecut de 160-mil. și în curând, chiar în generația noastră, va atinge 200 milioane!

Afară de popularea grabnică a St.-Unite și a Canadei, nimic nu e mai semnificativ în toată istoria timpurilor moderne, decât această Rusia — o „lume nouă”, întocmai ca și cea de peste Atlantic.

La cel din urmă congres de Geografie, oameni de știință au propus să se mute granița dintre Asia și Europa pe istmul dintre Pontus și Baltica. Asta dovedește că Europa începe a-și simți micimea sa peninsulară față de marele trunchi continental, ruso-asiatic. Iar când Rusia va ajunge spre sfârșitul veacului al XX-lea la 400-mil. (după socoteala lui Kuropatkin), antiteza dintre acest colos și restul Europei, unde populația sporște mult mai încet, va fi faptul hotărâtor în istoria continentului nostru și poate a întregii lumi moderne.

Drept aceia, noi Românii, pe lângă 1812 și 1878, avem motive de ordin și mai general, ca să ne gândim cu toată seriozitatea la atitudinea puternicului nostru vecin din spre răsărit.

De fapt ne-am și gândit — și încă de mult.

La câțva timp după războiul din 1878, un articol din Deutsche Revue, scris de d. Titu

Maiorescu, fostul prezident de consiliu din timpul păcii din București, a arătat în chip lămurit că orientarea firească a României este către apus.

Din nefericire nu numai pentru noi, ci și pentru alții, la cel dintâi pas dincolo de Carpați, am întâlnit stări cu adevărat asiatică. Dincolo de munți trăiește aproape jumătatea neamului nostru, pe o întindere de pământ aproape cât a regatului. Din cauza regimului samavolnic al Ungurilor, acei Români duc o viață politică și culturală nu se poate mai strâmtorată. Iar plângerile lor către împăratul din Viena au rămas veșnic neauzite.

Fiind loiali prieteni ai puterilor centrale, am apelat în nenumărate rânduri la simțul lor de dreptate. Ziare germane, austriace, italiene, belgiene, engleze etc. au dat de multe ori alarma asupra absurdei pretenții a Ungurilor — o minoritate turanică, care năzuește să țină în robie politică, economică și culturală marea majoritate a Germanilor, Slovacilor, Croaților și Românilor.

Zadarnic au fost toate. Ungurii se joacă de-a imperialismul, cercând să facă la Dunăre, ceia ce face colosul rus între Pacific, Baltică și Pontus.

Astfel era foarte natural ca Slavii Austro-Ungariei și alții împreună cu ei să-și întoarcă ochii după ajutor spre Rusia. Poporul judecă sintetic; începe să circule vorba: „mai bine să te îneci în Oceanul rusec, decât în mlaștina ungurească.”

Aceasta e realitatea și nu e vina noastră dacă cei ce trebuiau să o cunoască mai de mult, nu și-au dat destulă osteneală să o cunoască.

Congresul uniunii femeilor române

Expoziția școlii de gospodărie și industrie casnică.

Precum se vede, corespondenții ziarelor reprezentate la congresul U. F. R. erau cu toții bărbați. Căci numai așa se poate explica faptul, că au trecut cu vederea un lucru destul de important, la un congres de doamne: expoziția școlii de gospodărie și industrie casnică, expoziție deschisă a doua zi de Rusali în prezența doamnelor congresiste. De, bărbații sunt mai puțin băgători de seamă, când e vorba de lucruri, cari privesc înainte de toate cucoanele. Se vede, că suntem încă departe de sufragetism.

Expoziția însă merita să fie nu numai văzută, și admirată, ci pomenită și în publicitate ca un adevărat model de expoziție de acest fel, și trebuia totodată, să se evidențieze, că la această școală se lucrează cu sârguință, cu multă pricepere și cu mult gust și bun simț...

Corespunzător organizației școlii, expoziția își avea și ea două secții deosebite: secția gospodăriei și secția țesăturilor și lucrărilor de mână, aranjate amândouă în încăperile institutului.

În secția gospodăriei erau aranjate cu un deosebit simț estetic de-o parte mâncări de carne, șuncă, galantină în staniol, de altă parte pezmăți de ceai, mai multe soiuri de torte, înghețată, cataif, apoi diferite glasele și dulce-

turi (de fructe verzi, de fragi etc.), — toate cu un gust și o înfățișare așa de ispititoare, încât vizitatorilor și mai ales vizitatoarelor nu le venea să creadă, că ce-i în fața noastră a ieșit din mâna elevelor de sub priceputa conducere a dsoarei Elena Demetrescu. Ba încă însoțitorul meu, un candidat de avocat cu bine apreciate aptitudini de gourmet, având, ca și ceilalți, norocul să guste ceva, nu se putu opri, să nu exclame vesel: — „Ah, ce păcat, că nu se aranjează câte o astfel de expoziție, dacă nu în fiecare zi, cel puțin de șaseori pe săptămână! Dumineca și așa stăm în cafenea”.

Se vădia din toate cele expuse, nu numai o muncă bine chibzuită și consecventă, ci totodată și o înțelegere a necesităților, ce are să satisfacă o bună gospodină din clasa noastră intelectuală și de mijloc, în familie și în societate. Iar această pătrundere a realității și munca depusă cu prilejul acesta pentru a dovedi că această realitate se poate îmbunătăți, e meritul directorului actual a secției de gospodărie, al dsoarei Elena Demetrescu, care a știut aduce în deplină armonie situația noastră modestă cu nizuințele spre o viață mai rafinată, firești ori cărei societăți ce progresează.

Tot așa de admirată, dacă nu și mai mult, a fost secția industriei casnice. Iar pentru un vizitator, chiar și superficial, era aceasta nu numai o expoziție a bogăției de motive artistice populare, ci totodată și un instructiv prilej de-a urmări desvoltarea în anii din urmă a concepției noastre despre arta textilă a poporului și

despre valorizarea produselor ei. Și a fost foarte bine, că obiectele s'au expus în două săli separate, căci cu atât mai ușor iese la iveală deosebirea între concepția de ieri și cea de azi și se pot trage concluzii și îndrumări prețioase referitor la calea, ce are să fie urmată în viitor.

Sala din etaj era ocupată aproape în întregime de stoffe, de odăjdii, țesute în anii trecuți, admirabile ca țesătură și culoare, de o armonie perfectă în stilizare, de mare valoare artistică, dar — de foarte mică valoare practică. Le-am văzut pe toate și acum un an, le-am văzut în parte și acum doi ani. Și am avut aceeași impresie. Când acum vre-o zece ani se pornise și la noi dragostea față de motivele țesăturilor populare, ne înflăcărasem cu toții și voiam să introducem pretutindeni aceste motive, astfel și în ornatele bisericesti. Nu ne-am prea dat seamă de practicitatea acestei nizuinți.

Stoffele acestea se țes, ca să se treacă și să se răspândească. Răspândirea lor însă numai așa e cu putință, dacă sunt practice: ușoare și ieftine. Ei bine, aceste două calități, stoffele țesute în anii trecuți la școala noastră de industrie, nu le au. Pe lângă că sunt foarte greoaie, au marele cusur de a fi și foarte scumpe. Și mai ales aceasta din urmă are să fie o piedecă însemnată în calea răspândirii lor. Căci în sfârșit, ori cât de mare ar fi valoarea lor artistică, totuș puține biserici și puțini credincioși sunt în stare să jertfească 100 de coroane pentru un metru de stofă de odăjdii. Astfel suntem și-

Noi am fost loiali și ne-am făcut datoria, dând de mai multe ori alarma.

In toamna trecută, într'un articol de revistă, am relevat situația penibilă pentru relațiile cu Austro-Ungaria, în urma evenimentelor din 1913, când atitudinea unor prieteni n'a fost la nivelul așteptărilor României. Relevăm persecuțiile întefite ale Ungurilor și întrebăm: Înțelege Austria?

Acuma, vizita țarului aduce din nou în primul plan problema orientării noastre politice. Și fiindcă Austria pare că s'a hotărât să nu vadă decât prin ochii Ungariei, întrebăm: Înțelege Germania?

Până ce vom dobândi un răspuns asupra felului cum prețuiesc puterile centrale rolul nostru în marele conflict ce se desinează între Rusia și Europa peninsulară, noi, Români, aducându-ne aminte de 1878 al Rusiei și de 1913 al Austro-Ungariei, suntem hotărâți să ridicăm puterea noastră militară până la limitele capacității noastre materiale și morale.

Am fost loiali față de Rusia în 1878.

Am fost loiali față de tripla alianță decenii întregi.

Am fost loiali în 1913 și față de Balcani. Poporul s'a ridicat ca un uragan și, în timp de câteva zile, am aruncat peste Dunăre cea mai mare armată dintre toate câte au trecut până azi apele bătrânului fluviu.

Și înainte, și după război, în timpul trativelor de pace, am fost cumpăniți și loiali față de toți — chiar față de adversari.

Așa vom fi și în viitor.

Vom lucra cu credință în dreptatea cauzei noastre. Și vom fi prieteni celui mai cinstit dintre vecini, care, prin fapte, va dovedi lealitate față de poporul nostru.

Până azi ne-am întemeiat pe prietenii pia-tonice. De acuma cerem reciprocitate.

Și credem că nici un politic realist, nu ne va lua în nume de rău. — Insuși adversarii ar trebui să ne disprețuiască, dacă am lucra altfel.

Necunoscutele.*)

Arad, 22 Iunie.

Am zis că socoteala pe care și-o fac politicienii maghiari, unii dintre dâșii — cei mai mulți dintre dâșii putem zice, — de a forța înstrăinarea României de către alianța puterilor centrale, pentru ca cu acest chip acestea să nu mai aibă nimic, absolut nimic de zis împotriva politicii de hegemonie maghiară zdrobitoare de naționalități, — este o socoteală din care s'au lăsat afară, s'au neglijat, câteva necunoscutele, ceace va face ca rezolvarea ecuației în închipuire să nu se potrivească nici decum cu rezultatul real ce nu va întârzia de a se impune.

Prima din aceste mari necunoscutele — pe cari adecă politicienii maghiari nu vor să le cunoască sau să țină seamă de ele, este: — puterea de rezistență proprie a neamului românesc, — fenomen care într'adevăr trebuie să fie de mirare că n'a pătruns încă destul de adânc în convingerea și deci în calculele de viitor ale compatrioților noștri, după mai bine de o mie de ani de experiență, fără nici o îndoială hotăritoare.

Zadarnică va fi — dacă va fi să fie — încingerea Ardealului cu fortificații pe la cele zece strâmtoare primejdioase dinspre România, — zadarnică în înțelesul acesta, că tăindu-ne, chipurile, orice legătură cu frații noștri din regat, și respingând cu o astfel de brutalitate România din sfera alianței puterilor centrale, s'ar asigura curândă noastră nimicire, completa noastră înghițire în apele maghiare... Nu sunt aceste ape destul de încăpătoare pentru un asemenea inec... De abia ne ajung până la glesne și ne pot da cel mult un guturai trecător. România, presupunând că ar triumfa politica acestora cari țin așa de mult să o învrăjbească cu monarhia ai cărei cetățeni nedreptățiți, dar pururea credincioși și leali suntem, nu va rămânea mai puțin pentru noi țara soră, pentru a cărei soartă și al cărei viitor vor bate pururea cu ardoare inimele noastre. Și pururea vom scoate și de aci tot mai multă pu-

*) Vezi articolul de pe pagina 2 din nrul 117 al ziarului nostru.

tere, ca să ne fortificăm și noi la rândul nostru rezistența noastră nebiruită față de orice încercări de cutropire, de desnaționalizare.

Nu vom tăgădui că, cuperate eforturi, maghiarismul va mai reuși să ciupească câte ceva de pe la marginile noastre etnice sau să-și mai atașeze pe ici pe colo câte un suflet pierdut, — dară grosul, blocul nostru etnic va rămânea neclintit de acuma pentru totdeauna, și sporul nostru va fi pururea mai mare decât vor putea fi vr'odată ciupelile atât de laborioase ale desnaționalizării. Și chiar ceace am pierdut sau vom mai pierde, știm bine că nu e pentru totdeauna, că orice conștiință națională adormită e susceptibilă de redeşeptare, numai vremurile priincioase să vină și sămburele să fie mântuit și să rămână trainic. — Orice altă contemplare a posibilităților viitorului e înșelătoare și vană.

Mai este însă o necunoscută pe care politicienii maghiari o elimină în mod arbitrar și nesocotit din calculele lor. Este: atitudinea pe care alianța puterilor centrale o vor lua, sau o vor păstra, față de încercările lor de a determina îndepărtarea unui aliat pentru dâșii incomod, de către acea alianță.

Având a alege între prietenia României, a întreg neamului românesc, și între sprijinirea năzuințelor asatine ale șovinismului grandoman maghiar, ce vor face acele puteri? Lăsa-se-vor ele convinse de raționalismul că elementul maghiar singur ar fi chemat și capabil să susțină și să asigure existența monarhiei habsburgice și că deci numai el are să fie întărit, îngrașat și crescut mare cu orice preț și cu orice sacrificii, în interesul alianței, care are neapărată nevoie de o Austrie puternică? — Sau vor rămânea la recunoașterea adevărului că o asemenea Austrie puternică, în care s'ar deslănțui tot mai crâncene și mai înviersunate luptele pentru existență ale naționalităților amenințate, n'ar putea fi decât o iluzie și o imposibilitate?

Intre pretenția maghiarilor, de a fi lăsați să crească, nu în chip natural, ci pe spinarea altor popoare, cari însă de sigur că nu se vor da așa cu una cu două, — și între cererile noastre, cele mai drepte și raționale cari pot fi.

liți, să ținem închise în dulapuri stofe de mii și mii de coroane, osândite să se decoloreze, să-și piardă strălucirea și să se taie pe la îndoitori. De aceea cred, că n'a fost tocmai fericită ideea cu odăjdile.

Cu atât mai mare mi-a fost bucuria, când am intrat în sala din parter, unde erau aranjate obiectele din ceste patru luni din urmă. Părea că intri într'un muzeu-giuvaer, în care nici nu știi ce să admiri mai mult: frumseța obiectelor expuse sau distinsul gust estetic, cu care erau orânduite. Cu totul alte obiecte, cu totul alt suflet, cu totul altă concepție. Mai ușoară, mai discretă și — mai practică. Nu stofe greoaie, cari recer o muncă puțin instructivă și monotonă, de luni de zile, răpind vremea altor lucruri vrednice de învățat, și cari apoi zac nevalorizate, ci obiecte mai mărunte, perne, pernițe, sachet-uri, covoare, cadre de tablouri ș. a. cari deși erau de o superioară valoare artistică, totuși nu-ți opreau înfiorată mâna, când aceasta îți aluneca involuntar înspre portmoneu. Directoara secției de industrie, dsoara Sofia Moisescu, precum se vede, și-a dat foarte bine seama, că dânsa nu e conducătoarea unui atelier de țesătorie, ci e directoara unei școli, unde elevele vin, ca să învețe. Iar roadele instrucției într'o școală de industrie atunci sunt mai bogate, când obiectele puse în lucrare, până a fi isprăvite nu recer, mai multă vreme, decât e necesară pentru a fi temeinic studiate.

Felurimea obiectelor expuse dovedea îndeajuns urmărirea justă a acestui principiu.

Iar cromatica lor minunată arăta, că în fruntea instituției stă o directoare, înzestrată nu numai cu un simț pedagogic și practic, ci totodată și cu un deosebit simț artistic. Am văzut multe expoziții de acestea în București; mărturisesc însă că arareori am avut satisfacția sufletească ce-am avut-o aici, când am văzut ce minunate efecte artistice știe scoate un talent armonizând culorile și motivele, adeseori rudimentare ale lucrărilor populare. Ici o periniță în oliv, brun-verziu, reseda și argint, dincoace un cadru de fotografie în aceeaș gamă, colo un sachet roz, cu mărgelile și mătase crème, lângă el o periniță chaudron, bleu-natier și argint, dincolo alta în vânăt și galben-rosete, apoi covoare de Smirna, milieu-uri, — o întregă risipă de frumuseți și culori, printre cari priveau răcoritoare plante exotice: aceasta era sala din parter. Ceea ce te frapa dela întâia privire era armonia culorilor, un lucru așa de rar obișnuit la noi, unde se încrucșează atâtea gusturi și unde se face așa de puțin pentru cultivarea simțului estetic.

Asemănând între ele cele două săli, progresul e evident. Nizuința noastră trebuie să fie cultivarea cât se poate de artistică a țesăturilor românești, și răspândirea lor în cercuri cât se poate de largi, chiar și în străinătate. Iar pentru asta trebuie să ținem seamă și de practicitate. De aceea cred, că dsoara Sofia Moisescu a inaugurat direcția cea bună la această școală și că acesta e un mare merit.

Aceleași principii le-a urmat și dsoara Be-

șan aplicând la toaile moderne motivele noastre și dând astfel câteva creații de toată frumusețea...

Expoziția, mulțumită celor două directoare, a întrecut toate așteptările. Și credem că mulțumirea cea mai mare a simțit-o dna Maria Cosma, care ani de zile a muncit pentru ridicarea acestei școli și Dsale i se cuvine înainte de toate recunoștința noastră.

Elena G. Munteanu.

Mezzanotte...

Signei.

La notte parla e io l'ascolto...

In parcul vechiu și solitar.
Pe unde luna-și varsă larg splendoarea,
Doar eu mai trec acum, cu pasul rar,
Și-aștept, să 'nceapă iar priveghitoarea...

In parcul vechiu și solitar,
Stau erinii 'n sfat cu dulcile glicine,
Iar șoaptele, ce 'n rostul lor răsar,
Sunt numai psalmi de slavă pentru tine...

In parcul vechiu și solitar
E-o noapte, cum nici când n'o să mai fie —
Și 'n parc, sumetu-mi suflet de barbar
Se 'nchină-acum în aste versuri ție...

I. COSTA

Ne trebuie avocați și directori de bancă!

— O convorbire cu dl Emanuil Ungureanu. —

Un redactor al nostru, a avut plăcerea mai zilele trecute să poată sta de vorbă cu marele nostru filantrop, și bărbat cu vederi limpezi, cu dl avocat E. Ungurian, din Timișoara. Temele convorbirii sunt redată în rândurile de mai la vale:

Suntem la finea anului școlar. Mulți dintre părinți stau năpăstuiți de grele probleme, pentru care cariera să dea creștere băieților lor, căci dacă și capacitatea intelectuală și înclinarea băieților joacă rol în alegerea carierei, totuși și părinții ca oameni cu mintea coaptă și cu experiența zilnică au să grijească de siguranța și rentabilitatea carierei și a viitorului copiilor lor; deci acum e timpul, ca pe calea ziaristice să ne spunem păreri în acest obiect, ca cu toții să lucrăm într'acolo, ca să se dea o creștere corespunzătoare împrejurărilor tineretului nostru.

Dintre ocupațiunile intelectuale până acum o mare parte a tineretului nostru după absolvirea școlilor medii se dedicau carierei advocațiale, și bine au făcut, căci multe sute de avocați de naționalitate străină trăiau și făceau avere dela poporul român; de avocat are și va avea poporul totdeauna lipsă; acum am cam ajuns în acel stadiu, că aproape în fiecare cerc și oraș locuit sau încunjurat de popor românesc sunt avocați români, și acest teren trebuie să-l ținem ocupat; pe teritoriul locuit de popor românesc să fie avocați români, ca poporul român să poată merge la avocat român, căci acum așa e bine în interesul său propriu.

Acum s'a adus o lege nouă referitoare la practica advocațională, adecă la timpul de 3 ani de practică în calitate de candidat de avocat de până acum, s'a adăugat începând dela cenzura advocațională mai 2 ani de praxă ca substitut de avocat; acest adaus de 2 ani atât a discurtat pe tineretul nostru dela cariera de avocat, încât în anul trecut 1913 numai un număr dispreț de mic s'a înscris la facultățile juridice, cea mai mare parte a trecut la cariera tehnică și medicală; acest pas așa odată pripit e cam greșit, pentru că cariera de avocat pentru elementul solid și diligent va rămânea și în viitor o carieră rentabilă, dar altcum îngreunându-se această carieră, în viitor concurența nu va mai fi așa de mare, iar statificarea administrației încă va detrage mult element străin dela cariera de avocat; trebuie să observ, că numai elementul solid și diligent e apt pentru advocatură, mintea ușuratică și trândăvia cu fișcălia nu încap laolaltă.

E adevărat, că noi acum avem prea puțini tehnicieni și medici, e adevărat, că pe teritoriul locuit de popor românesc mai este loc pentru tehnicieni și pentru medici români, deci pentru moment mai sunt cariere pentru tineretul nostru; însă să ne ferim de a trece odată dela o extremitate la cealaltă, căci dacă întreaga tinerime va păși acum pe cariera tehnică și medicală, vom ajunge peste 10-15 ani la plusproducțiune, vor ajunge acestea branșe la proletariet; aceasta ar fi pentru noi o calamitate, pentru că noi n'avem lipsă de a crește cu stipendiile noastre și cu speșele elementului nostru, un contingent de tehnicieni și de medici pentru neamuri străine și pentru țări străine; căci decât să ajungem la proletariet intelectual, mai bine acela, care are moșie părintească, să rămână econom la moșia sa, căci rămâne în elementul nostru, decât să se speșeze o avere cu pregătirea lui pentru cariera tehnică sau medicală, ca să se neardă în elemente străine și în țări străine.

Factorii, cari administrează fonduri de stipendii să aibă în vedere la acordarea stipendiilor aceste împrejurări, să țină proporțiune la acordarea stipendiilor, ca în acest mod să dea o direcție rațională creșterii tineretului nostru; căci altcum peste 10—15 ani poporul român în multe locuri va ajunge pe mâna advocaților de neamuri străine.

Vine cariera comerțului și a industriei. Când vorbim de comerț, înțelegem ocupațiunea fantică cu comerț, adecă cu cumpărarea și vânzarea de marfă de orice soi, cu speculația

negustorească în ori ce direcțiune; după absolvirea școlilor elementare și celor civile sau în locul celor civile, celor medii inferioare, aplicarea la negustori în prăvălie sau în stabilimente comerciale ori industriale; pentru negustori este în sate românești și în orașe încunjurate de popor românesc, loc destul; pentru elementul solid și diligent cariera comercială e cariera rentabilă; — tot așa este în sate românești și în orașe încunjurate de element românesc loc rentabil și pentru meseriași români; sunt cu miile satele românești, unde negustori și meseriași de neamuri străine trăesc și fac averi; mai bine ar face elementul românesc dacă ar ocupa acest teren aici acasă, decât să emigreze la America.

Trebuie să observ, că cercetarea și absolvirea școlilor comerciale nu e carieră comercială, aceste școli prepară tineretul de funcționari comerciali, adecă de funcționari de bancă sau la stabilimente comerciale și industriale.

Acum cu introducerea congruei starea preoțească s'a ameliorat, e de recomandat tineretului solid, însă examenul de maturitate e condiție imperativă; altcum la aceasta carieră se recere vocațiune, adecă înclinare spre cariera preoțească; tineri nu destul de serioși să nu pășesc pe aceasta carieră, căci nu mai iasă din ceartă și din procese cu poporul, și nu vor avea capăt neplăcerile cu autoritățile superioare.

Acum în timpul mai nou, cu desvoltarea noastră economică s'a creat o carieră nouă pentru tineretul nostru, adecă cariera de directori de bancă; avem deja un număr însemnat de bănci mai mari, iar acum din an în an tot mai multe devin mai mari și mai tari, cari toate au lipsă de directori executivi, de oameni cu cultură mai înaltă, cu studiu mai vast, căci altcum nu vor putea ținea în conducere concurență cu băncile străine.

Sunt cazuri, unde oameni absolvenți ai școlilor comerciale — cu deosebite aptitudini intelectuale, se dovedesc apti ca directori de bancă, însă în general școlile comerciale sunt prea puțin pentru pregătirea de directori de bancă, școlile comerciale dau contingent pentru funcționari de bancă la partea tehnică; pentru directori de bancă ar trebui la noi tinerii solizi și serioși să absolveze studiile juridice, și după aceea să meargă la academii comerciale, ca prin studiu mai vast să se perfecționeze de specialiști, de oameni mai superiori; vedem că directorii de bancă cu studiu mai vast, cu cultură mai înaltă, cu cunoștințe mai omnilaterale țin mai mult la valoarea lor personală, stau mai bine pe picioarele proprii, nu le impune, nu îi seduce ori care rabulist rafinat.

O mare parte a băncilor noastre au ajuns deja în acel stadiu, că directorul executiv ar trebui tot timpul și toată activitatea s'o întrebuințeze exclusiv numai la conducerea institutului, căci altcum vin urmările dezastruoase, și deja am avut până acum vr'o câteva cazuri; neconditionat trebuie odată rupt cu uzul special românesc, că la băncile mai mari cineva e și avocat și director de bancă, și protopop și director de bancă, și mare proprietar sau ghesetar privat și director de bancă; la băncile mai mari nu se mai poate admite, ca directorul de bancă să aibă și alte ocupațiuni laterale; acestea să le țină în vedere acționarii și deponentii.

Sunt admisibile excepțiuni, însă în general gradul mai înalt de cultură, mai mult studiu, și o calificatiune superioară științifică nobilitează și caracterul, și noi avem lipsă, ca în fruntea băncilor noastre să stea oameni de calitate superioară, pentru că în viața noastră economică să avem spirite productive și creatoare, oameni de calibru mai mare, căci băncile noastre plătesc destul de bine.

Atragem atențiunea tineretului nostru la această carieră, căci în viața noastră economică și socială trebuie să avem o clasă de oameni superiori, adecă de directori de bancă.

acelea de a fi lăsați pur și simplu să trăim, conform firii și caracterului nostru național distinct, — dacă alegere are să fie, de ce parte are să cadă ea?

Ori și cum, și chiar ori câtă nădejde să se pună în vârtoșenia rasei maghiare și în asigurările conducătorilor ei politici de astăzi, — totuși ni se pare neîndoios pentru orice om de bun simț și de judecată nepreocupată, că alianța puterilor centrale n'ar putea de bunăvoie, din propriul ei îndemn sau convinsă de argumentările politicianilor maghiari, să renunțe la un punct de sprijin mai depărtat al politicii sale, punct care ar putea fi dincolo de Carpați, și să-l strămute dincoace, — adecă ce zicem dincoace, căci ar trebui să-l strămute chiar dincolo de Tisa?

Nu, alianța puterilor centrale nu poate consimți la o astfel de tactică de „concentrare în retragere” a politicii sale, — și iată iar unde credem că este și a doua mare neînțelesă cu care politicienii maghiari au uitat, uită, să calculeze în dificila ecuațiune a cărei rezolvare, numai după gustul sau chemul lor iluzoriu, și-au propus-o.

GOGA ȘI LUPAȘ — ACADEMICIANI. În știrile culese din toată lumea, cetim pe paginile unui ziar bucureștean:

„In sesiunea generală de Maiu a Academiei române, au fost aleși membrii corespondenți români, ad. Octavian Goga în locul dlui Sextil Pușcariu, ales membru activ și părintele protopop Ion Lupăș în locul dlui C. Giurgescu, înaintat membru activ”.

Atât, confratele nostru, muncit de o mie de gânduri și de tot atâtea senzații. Pentru noi însă știrea aceasta nu poate trece prin cele multe, scurte și necurte, căci pentru noi știrea aceasta înseamnă o consacrare, a geniului creator românesc, și o răsplată a silințelor culturale desigururate cu atâtea trudă și cu un idealism atât de curat, în o atmosferă străină, nepriincioasă, ba chiar dușmănoasă lor. Pentru ziarul nostru, această intrare la Academie a colaboratorilor și sufletului ziarului nostru, mai înseamnă și un prilej fericit de îndreptățit orgoliu. De sigur, lângă neperitoarele creațiuni de artă și neînțeleptele studii științifice ale dlor Octavian Goga și Ioan Lupăș, Academia Română, alegându-l, au avut în vedere și rezultatele muncii lor publicistice, cunoscută din coloanele ziarului nostru și ale tuturor celor mai de seamă ziare și reviste. Desigur, Academia Română, cari scoase din sanctuarul ei cu biciu de foc pe vânzătorul intereselor culturale — în același timp și politice — românești, alegând pe Goga și Lupăș, decapitarea isgonitului, a ținut să de-a prin aceasta așezare o satisfacție ordinii morale — în același timp și naționale — jignite. Alegerea dlui Goga și a dlui I. Lupăș, trebuia să urmeze fatal după eliminarea lui Mangra, așa cum după un act de secrețiune, ori care organism cere material nou, imunizat, dătător de viață. Opera de curățare a moravurilor, săvârșită de poetul nostru din Sibiu și de istoriograful nostru din Săliște, în articole de ziar, ce trec, și în volumele bogate, ce rămân, va avea să înlocuiască în amalele Academiei, paginile murdărite de un spirit distructiv și inficiant. Ce înălțătoare recunoștință — din parte celui sedus — a greșirei. Ne închinăm în fața Academiei tuturor Românilor!

Dlui O. Goga și dlui Ioan Lupăș le strigăm din toată inima un întreit: *excelsior!*

„INFORMATION”, litograful vienez din care scot știrile marile ziare și consulatele apusene, publică în resumat franțuzesc corespondența noastră despre scandalurile examenelor electorale din Ighiu, cercul de odinioară al dlui Dr. Al. Vaida. Vorbește și de fassimilul celor trei scrisori, una a ovreului și două de-ale Românilor. — Mai are apoi două notițe, în limba germană. Intr'una se desminte categoric vestile despre o antantă ruso-română la Constanța, cu scopul de a asigura pacea dela București. Veștile acestea adecă provocarea cel puțin a unei situații neclare — spune „Information” — este interesul Rusiei, voind Rusia să-și mascheze nesuccesul. Este datorința României, să facă lumină — adaogă „Inf.” Tripla alianță nu se teme de lumină. — Acelaș isvor comunică apoi, din cercurile rusești cele mai bine informate, că între țar și între poporul rusesc este mare deosebire de vederi, în ce privește politica balcanică. Țarul e jignit pentru o depeșă a regelui bulgar, și de aceia acordă toată protecția României. Opiniile rusească însă își dă seamă, că cele două state slave din Balcani, Serbia și Bulgaria trebuie să se împace, deoarece statele neslave, Grecia și România au profitat prea mult și prea ieftin pe socoteala slavilor. — Toate trei comunicările, resumate aci, fac senzație!

Experimente. E un mare noroc pentru contele Berchtold, că delegațiunile nu sunt întrunite acum, căci în cazul acesta el s'ar fi aflat în perplezitatea cea mai mare față cu imputările ce desigur i s'ar fi făcut pentru evenimentele din Albania și vizita dela Constanța, care caracterizează atât de mult înrăutățirea raporturilor monarhiei cu România. Dacă dispoziției, ce stăpânește poporația s'ar fi dat expresiune deplină în delegațiuni, contelui Berchtold de sigur nu i-ar mai fi rămas altă alegere decât să dispară de pe plan. Răbdarea poporațiunii e pe sfârșite și firul răbdării amenință să se rupă. Poate chiar și ministerul de externe își vede situația și de aceea face tot felul de sfertări desperate pentru ca să mai acopere pentru câțva timp deruta politicii lui. Comparând declarațiile contelui Berchtold în delegațiuni cu desfășurarea de atunci încoaci a evenimentelor, putem zice că încă n'a existat până acum vre-un bărbat de stat care să fi suferit atâtea eșecuri ca contele Berchtold. Și ce e mai grav, ceea ce se presupunea în cursul sesiunii delegaționale: *isbucnirea unui conflict serios cu Italia din cauza Albaniei e așa zicând iminentă.* În Austria opiniile publice e revoltată la culme pentru faptul că vasele monarhiei privesc la luptele din Durazzo ca la luptele cu tauri, în loc ca intervenind cu energie să le pună capăt. Dar contele Berchtold pare a nu avea simț pentru datoritiile și responsabilitatea ce a luat-o prin crearea statului albanez.

Aceleași sfertări desperate le-a făcut ministerul de externe și privitor la vizita dela Constanța. Inzadar a încercat biroul de presă al ministrului Berchtold să prindă vre-un articol din ziarele de autoritate din România, în care aceste să se fi declarat împotriva vizitei țarului și pentru o politică austro-filă. Astfel de articole nu s'au putut găsi în presa care reprezintă adevărata dispoziție a poporațiunii din regatul român.

Omul care se inecă se agată și de un paiu, ca să se salveze. Contele Berchtold s'a folosit deci de articolul ziarului „Adevărul”, pe care l-a citat prin presa care o are în serviciul său ca pe un ziar, care reprezintă opinia publică din România. Dar despre acest ziar se știe că e în serviciul „Alianței izraelite” care vede în țar numai dușmanul ovreimeii.

Sassonow despre România. Ministrul de externe al Rusiei a făcut unui ziarist din București următoarele declarații:

— „În ce mă privește eram foarte optimist și înainte de această întrevedere asupra raporturilor dintre România și Rusia.

„Se înțelege, că, după această întrevedere, optimismul meu asupra relațiilor dintre cele două țări nu a făcut decât să sporească. Din convorbirile pe cari le-am avut cu d. Ion I. C. Brătianu președintele de consiliu al României și cu ministrul de externe, am căpătat convingerea că, legate prin interese comune și prin aceeaș politică pașnică, nimic nu va tulbura în viitor relațiile prietenești dintre Rusia și România.

„În conflictul balcanic Rusia nu a făcut o politică de interese personale, nu a făcut o politică de egoism, ci o politică de vederi înalte, cari să privească interesele păcii generale. La rândul ei România, cu autoritatea regelui și a guvernului său, intervenind în conflictul balcanic a restabilit, prin pacea dela București, liniștea între statele balcanice pentru cari continuarea războiului ar fi însemnat o primejdie din pricina forțelor slăbite într'un războiu așa de lung.

„Acțiunea aceasta pacificatoare, datorită căreia s'a restabilit liniștea în Balcani, a ridicat moralmente România în fața tuturor puterilor europene.

Fiind vorba despre revizuirea tratatului din București, d. Sassonow a spus:

— „Ce copilărie! Nu este și nici nu poate fi măcar vorba de o revizuire a tratatului de pace dela București”.

— „În chestiunea Albaniei, declară d. Sassonow, ne găsim sub imperiul hotărârilor conferinței dela Londra. Situația Albaniei trebuie să se mențină prin urmare în cadrul soluției dela Londra, — câtă vreme asupra acestei soluții s'a căzut de acord. Ar mai fi fost de sigur și alte soluții decât aceea admisă în conferința dela Londra, dar acele alte soluții nu s'au putut impune; rămâne cea admisă de puteri.

„Nădăjduiesc, însă, că principele de Wied va reuși să restabilească liniștea, fiindcă altfel Albania va fi o permanentă primejdie pentru pacea celorlalte state din peninsula balcanică”.

D. Sassonow a încheiat cu declarația că duce cu sine cele mai frumoase impresii și cu regretul că n'a putut rămâne în România decât foarte puține zile.

UN PROTOPOP ROMÂN APĂRĂD DREPTUL LIMBEI ROMÂNEȘTI ÎN ȘCOALĂ. Ziarul „Nagyvárad” din Oradea-mare primește din Peterd (c. Bihor) știrea că părintele protopop gr. or. Andrei Horvath din Oradea-mare cu prilejul examenelor la școala din Peterd ar fi muștrat aspru pe învățătorul Alexandru Sala pentru că acesta unui copil care nu înțelegea o întrebare în românește(?) îi puse aceeaș întrebare în ungurește. Totodată părintele protopop A. Horvath a declarat că nu suferă ca într'o școală românească copiii să vorbească ungurește.

Acelaș ziar publică și o scrisoare iscălită de țărani George Finat, Alexandru Martin, Iosif Vasadi, Dimitrie David și George David în care aceștia denunță pe părintele protopop moșierului lor Elek Gusztáv rugându-l să le câștige „satisfacție”(?)

Numitul moșier a luat un proces verbal cu denunțianții și apoi l'a trimis împreună cu „plângerea” inspectorului regesc-școlar Ludovic Vasady din Oradea-mare, cerând o anchetă severă și satisfacție cuvenită pentru marea vătămare adusă limbii maghiare.

Noi, cari cunoaștem pe părintele protopop Andrei Horvath nu putem decât să-l felicităm pentru atitudinea demnă și românească de care și de astădată a dat dovadă întru apărarea dreptului limbii românești în școală. Suntem însă pe deplin convinși că faptul denunțiat de cei cinci iscăliți nu s'a întâmplat tocmai așa după cum vrea cineva, pe care-l bănuim mult, să-l prezinte.

Noul seminar teologic gr. cat. din Oradea-mare. Din Oradea-mare aflăm vestea îmbucurătoare, că lucrările pentru zidirea noului seminar teologic gr. cat. român au început de câteva săptămâni. Acest nou și impozant seminar e în legătură cu seminarul de băieți și va corespunde tuturor cerințelor igienice. Noul seminar va fi predat destinațiunii sale numai cu începutul anului școlar 1916.

Congresul învățătorilor din România.

Consiliul general al societății, în conform. cu art. 50 din Statut a decis întrunirea celui de al X-lea congres al său, în București, pentru zilele de 26 (Joi), 27 (Vineri) și 29 (Sâmbătă) ale lunii Iunie anul curent 1914.

La acest congres, sunt convocați, prin însăși această publicație, conform art. 2 din regulamentul respectiv:

Membrii efectivi ai Societății (activi și onorari);

Institutorii și institutoarele din comunele urbane și rurale (adecă și învățătorii înaintați pe loc.)

Prin excepție și până la modificarea statutului și regulamentul, mai sunt invitați la congres:

Toate asociațiunile și cercurile constituite din membrii învățământului public: primar și secundar, de ori ce categorie, în frunte cu cercul profesorilor secundari din București și Iași, Asociația învățătorilor din România etc., precum și asociațiunile compuse din membrii învățământului particular, reprezentate prin delegațiuni inpuțernicite de către asociațiunile respective.

Membrii învățământului secundar și primar rural, public sau privat, cari își vor exprima în scris dorința de a participa la acest congres;

Asociațiunile culturale din Regat precum și asociațiile didactice din provinciile locuite de Români, reprezentate prin delegațiuni inpuțernicite.

Fiecare participant poate veni însoțit de un membru al familiei (soț, soție, rudă.)

Ziua de 29 Iunie (Duminecă) este rezervată excursiunii la Turnu-Severin (Cerneți) pentru inaugurarea monumentului eroului redemptorului național „Tudor Vladimirescu”, ridicat din inițiativa societății institutorilor.

Inscrierile se fac în baza unei cereri adresate biroului, cel mai târziu până la 16 Iunie a. c., prin scrisoare închisă, anexând și o marcă poștală de 10 bani, spre a se expedia imediat: certificatele pe c. f. r., cu preț redus (probabil 75 la sută), bonurile de identitate, pentru obținerea cărții de intrare la ședințele congresului.

Taxa de 2 (doi) lei de persoană, se va plăti la București, la liberarea cărții de intrare. Membrii societății nu vor plăti nici o taxă, dacă sunt achitați și pe trimestrul Aprilie a. c., chitanța servind drept bon de identitate, pentru obținerea cărții de intrare.

Dela 20 Iunie certificatele de călătorie și bonurile de identitate se vor găsi la reședința revizoratului școlar respectiv.

Cererile se vor adresa președintelui societății dlui Dim. Ceciopod, la sediul societății institutorilor din București Calea Moșilor 137, de unde se pot cere și lua ori ce alte referate.

II. Chestiunile puse în discuție.

Chestiunile ce se vor discuta în congres sunt:

1. Chestiuni de învățământ.

Școala primară actuală mai corespunde ca față cu reformele sociale și cu cerințele timpului?

Învățământul trebuie mărginit numai în cadrul educațiunii generale, adecă cu ținta de a da o dezvoltare instinctelor intelectuale, fizice și morale, ale copilului ori trebuie să le pregătească și pentru educația complectă socială: economică, profesională, civică și națională?

Timpul de școlaritate al școlii educative primare și când trebuie să ocupe pe copil față

nevoile actuale ale familiei?

Obligativitatea trebuie mărginită numai până la etatea de 14 ani ori și mai departe?

Chestiunea pedagogică în raport cu educația colectivă a copiilor?

2. Chestuni sociale și de educație naționale.

Cum ar trebui organizate școlile de adulți lângă școala primară, cazărmi, fabrici etc. precum și Academii populare spre a conlucra în mod mai sistematizat asupra educației sociale și naționale a adulților?

Ridicarea monumentelor comemorative, în toate localitățile istorice din țară, contribuiesc la dezvoltarea sentimentului patriotic și n'arfi necesară înființarea unei societăți care să aibă scop sistematizarea ridicării și conservării lor precum și de a provoca vizitarea lor cu ocazia congreselor didactice, sărbători naționale etc.?

Cari ar fi bazele unirii întregii dascălimi într-o singură societate pe secțiuni sau prin federația asociațiilor pentru urmărirea unor idei comune?

3. Chestiuni referitoare la îmbunătățirea stărei actuale a institutorilor din punct de vedere moral:

Cari ar fi mijloacele de îmbogățirea cunoștințelor științifice și de perfecționarea profesională a corpului didactic primar? Chestiunea menținerii în legătură cu serviciul de control: administrativ și cultural al școlii? Drepturile de delizibilitate ale membrilor corpului didactic primar? Modalitatea organizării unui consiliu general al învățământului primar și reprezentarea lui în consiliul permanent? Organizarea comisiunilor de judecată și asigurarea drepturilor de apărare cu apel și decurs?

Din punct de vedere material?

Sporirea salariului inițial; Egalizarea și ridicarea gradațiunii la 20 la sută, înființându-se și a 5-a gradațiune la 25 ani.

Limitarea timpului de serviciu la maximum 40 ani, contându-se anii de minorat și de concedii. Înființarea institutelor de educație pentru copii membrilor corpului didactic primar, din fondul taxelor de examen particular.

Plata suplinitorilor, numiți din oficiu, pentru cazuri de boală din fondul general al ministerului.

Scrisoare din Beiuș.

Lămurire. — Serbări școlare. — Rolul prefectilor. — O carte premiată.

Beiuș, 19 Iunie.

Nu credeam să produc divergențe așa de mari între Români din Beiuș, prin scrisul meu; dar mai mult nu credeam să se pună toată răspunderea în sarcina unui om, care stă departe de sgomotul dela noi. În zic, că sunt vechiul Senin, fiindcă scriu frumos. Nu poate fi el, căci Senin II scrie mai bine. Parte mă înjură, că nu sunt deplin orientat în chestiunile la ordinea zilei. Altă parte fiindcă nu fac rapoarte chilometrice ridicând în slavă pe toți mărunții. Cei gravi se terfelesc pe motivul, că sunt prea sgârțit în înmărunțirea atributelor de recunoștință pentru activitatea, care se desfășoară aici. Și exclamă cu o adorabilă naivitate: „Ce păcat că nu avem un corespondent, ca cel din Oradea-mare!”

Așa dară situația mea e destul de penibilă. Până când în trecut, la casină, puteam să-mi joc liniștit partia de șac, azi devin neliniștit cu câte vorbe n'aud eu. Și vă spun pe cuvânt, că de când m-am apucat de meseria asta afurisită nu mi-am învins partnerul.

Pentru a nivela însă divergențele de păreri și ciocnirile de idei ale pacinicilor mei cetitori, țin să fac o mică lămurire.

Nu voi face rapoarte chilometrice nici odată, fiindcă nu știu. Nu voi spune decât de zece ori mai puțin din ceea ce facem, ca să fie nițică diferența între noi și între orădani, cari spun de zece ori mai mult, decât fac. Și asta încă e ceva.

Deci, cât de scurt și de concis.

Săptămâna aceasta a fost dedicată serbărilor școlare, cari merită să fie remarcate, pentru felul cum sunt aranjate și pentru dezvoltarea gustului estetic. Mari progrese și minunate producții artistice! Am firma convingere că pe terenul acesta între toate institutele românești din patrie, liceul și școala civilă din Beiuș câștigă recordul. Am putea spune, că atât la școala civilă, cât la liceu se formează an de an câte o trupă artistică și teatrală, în condițiuni foarte satisfăcătoare.

E mare diferența dela vodevilele și cantonetele lui V. Alecsandri, ce în cazuri de tot rare, se jucau aici, de cele mai multe ori cu o stângăcie explicabilă, și între piese de ale autorilor renumiți interpretate cu o admirabilă rutină de scenă. În trecut abea aveam câte o modestă orhestră gimnazială, azi fiecare internat dispune de câte un cor și orhestră bine instruită. Conducători de cor iscusiți în fiecare clasă, declamatori buni tot așa. Trupa lui Antonescu, care anul trecut dase un matineu exclusiv pentru tinerimea studioasă a contribuit mult la formarea gustului pentru artă.

La internatul de fete s'au executat mai multe piese de pian din autori renumiți; Weber, Gounod, Dinicu, Aselser, corul a cântat „Primăvara” și „Puișorul” de Costescu, s'a declamat și jucat piesa teatrală în patru acte; „Crăiasa florilor”.

Publicul a fost cu adevărat încântat de frumoasele prestațiuni ale elevilor.

Cinste lor și conducătorilor școlii!

Nu mai puțin a plăcut serbarea școlară aranjată în sala de gimnastică, de elevii internatului „Pavelian”. Poesii din Coșbuc, „Strămoșii” lui Goga și o altă poezie de Nicu Stejerel au avut un efect mare. Poporalele lui Fr. Hubie, „Cât e țara românească” a lui Porumbescu și „Rujita” lui Vidu au fost bisate, iar „La arme” minunatul marș care poartă numele regretatului Iosif și Castaldi a umezit ochii multora cu lacrimi de adâncă însuflețire. Orhestra a executat bine Marșul oriental și „Imnul Astei” de I. Murășanu.

La urmă s'a jucat „Doctorul fără voie” de Molier, producând mult haz. Toți s'au achitat bine, dar țin să remarc pe studentul L. Toth, cu frumoase inclinațiuni artistice, Ghergar și Opreș.

Tuturora li s'au făcut ovații.

În legătură cu serbările școlare e de datoria conștiințios și drept să-și aducă aminte și de prefectii internatelor.

Ei sunt cei ce dau noi îndemnuri elevilor, ca în orele libere să se distreze prin declamări, cântări și cetiri alese. Atât internatul gr.-or. cât și cel gr.-cat. au prefecti, cari nu întreprind prilejul să cultive cu băieții iubirea de neam și de lege. Impărțindu-se rolurile și fiind fiecare la locul lui, din Beiușul cel hult și hatjocorit, va răsări altul, lăudat și preamărit.

Inregistrăm încă o faptă îmbucurătoare. „Academia Română” a premiat cartea de cetire a dnei Angela Sălăgeanu, profesoară la școala noastră civilă, în conlucrare cu dnl Bologa și Precup, cu premiul de 1500 cor.

E primul caz când „Academia Română” își poate întinde aripile sale ocrotitoare și asupra acestui ținut.

Felicităm pe dna Angela Sălăgeanu pentru onoarea ce ne-a adus-o.

Senin II.

Legăturile Veneției cu Ștefan-cel-Mare.

— Comunicarea dlui profesor N. Iorga. —

București, 21 Iunie.

Academia Română a ținut Vineri la ora 2 p. m. ședință publică în care d. N. Iorga și-a dezvoltat o interesantă comunicare istorică, despre legăturile republicii Veneția cu Ștefan cel Mare voevodul Moldovei.

D. profesor Iorga caută întâi a analiza, într'o expunere foarte documentată, motivele ce au determinat pe Venețieni a intra în legătură cu Ștefan cel Mare și dacă aceste legături au fost determinate de faptul că pe atunci creștinătatea era cu adevărat amenințată de semilună, sau că venețienii cetățeni prin excelență negustori în interesul comerțului, ocupațiunea lor de căpetenie, au intrat în relațiuni cu domnul Moldovei în interesul și pentru apărarea comerțului și preponderanței republicii lor.

Dela început, d. Iorga, citând proverbul italianesc: „Siamo veneziani, e poi, christiani” pune în adevărata lor lumină pe venețieni.

Veneția era o țară pur comercială, fatal deci, politica lor era subjugată intereselor comerciale; era deci o politică comercială, negustorească. Veneția nu a trecut peste necesitățile și interesele ei pure, spre a urmări aiurea un ideal cerut de credință sau de rasă, ea a răspuns numai intereselor sale comerciale.

Ținând seamă, că Turcii sunt un popor cuceritor înzestrat cu frumoase calități a căutat pe cât era posibil a întreține relațiuni de amicitie cu ei, și aceasta cu intenția de a stânjeni concurența pe care congenerii lor Genovezi cari stăpâneau pe atunci (1463), Pera, le-o făceau. Vine apoi epoca cruciadelor, în cari însăși Dogi și Papi s'au pus în fruntea expedițiilor. Veneția dădea sprijinul său cruciaților spre a slăbi astfel imperiul otoman și a lărgi sfera acțiunii sale comerciale. Reușește pentru puțin timp, a reuni micile state italiene (Milano, Neapoli etc.) într'un singur stat unitar care să lupte contra Turcilor, silind astfel pe sultanul Mohamed al II-lea a ceda Veneției și intereselor sale. Pe la 1471 ea întreține numeroase expedițiuni pe coastele Asiei mici și insulelor arhipelagului. Astfel determină pe regele Ciprului (și al Ierusalimului) pentru a ataca posesiunile turcești din Asia mică ca Smirna ș. a. Grecii atacă insulele arhipelagului. În Asia mică unde dominațiunea turcă încă nu se consolidase bine și unde vechiul imperiu de Trapezund încă nu căzuse. Veneția caută a slăbi puterea Turcilor prin politica ce o conduce. Astfel o descendentă a împăraților din Trapezund, Despina, căsătorindu-se cu Hussun Hassan (canul Tătarilor) trimite la Veneția o scrisoare. Venețienii sfătuesc pe Hussun Hassan a porni războiul contra Turcilor, războiul este pornit și ține dela 1471—1472 terminându-se cu victoria Turcilor, lucru care a decepționat foarte mult pe venețieni.

Trecând apoi la relațiunile Veneției cu Ștefan Vodă, d. Iorga spune: Ștefan Vodă era soțul Mariei de Mangup din Crimeea; soața sa era dintr'o dinastie înrudită cu Comneni, venețienii au căutat a determina prin politica lor o acțiune a lui Ștefan contra Turcilor pentru o revendicare a drepturilor ce le-ar avea asupra Constantinopolului, pe de altă parte știind despre victoriile lui Ștefan contra Turcilor Venețienii caută cu tot dinadinsul legături cu voevodul. Astfel pe la 1475 sunt trimiși din Veneția doi soli, primul este Bartolomeu de Branis care pentru prima oară calcă pe pământul Moldovei și al doilea este Emanuel Girardo. În acest timp însă se întâmplă înfrângerea lui Ștefan dela Podul Inalt și Venețienii încep a pierde încrederea în Ștefan cel mare, atunci Ștefan trimite la Veneția pe unchiul său Tamblac cu următoarea scrisoare prin care cere sprijinul Veneției și al creștinătății:

MARFA NOASTRĂ ÎNTRECE RENUMELE NOSTRU!

Moda de zi:
Crepp, Cotelé, Whlpcord,
Țesături.

Deoarece ne străduim să oferim onor. mușterii numai cele mai bune calități de stofe p. halne, costume și bluse în cele mai noi culori și țesături pentru prețuri solide. — Avem în depozit: Stofe de halne, deco-rații, mătăsuri, dantele, achivite, paraplee, albitorii, clorapi.

(A 1957)

Magzinul de modă **ANDREE și WACHNER, Sibiu,** strada Cisnădel. (Heltauergasse).

„Prea străluciților, prea măriților și nobililor domni în toată creștinătatea, unde se va arăta ori se va auzi această scrisoare. Io, Ștefan Vodă din mila lui Dumnezeu Dom al Țării Moldovei, plecata noastră înclinăciune și bună voință. Dvoastră știți bine cum prea crudul și necredinciosul împărat turcesc de multă vreme este un stricător al creștinătății și zi de zi se gândește cum ar putea supune și nimici toată creștinătatea. Deci îți fac știut Domniei Tale că de Bobotează acum în urmă a trimis împăratul turcesc oaste nespuse de mare a Turcilor, 120.000 de oameni la număr și cu aceea avea ca fruntași pe cei mai de aproape, mai mari și mai iubiți oameni ai lui: pe Soliman pașa și Beglerbeg și toată curtea aceluia împărat și cu toți spahii din Rumelia și cu domnul din Țara Armeană, cu toată puterea lui. Când am văzut noi o așa oaste mare ne-am ridicat vitejește cu trupul nostru și cu armele noastre și le-am stat împotriva și cu ajutorul lui Dumnezeu celui A tot puternic am învins strajnic pe acei dușmani ai noștri și ai creștinătății întregi și i-am sfărâmat și călcat în picioare.

Suceava, Ianuarie 25.

Această scrisoare însă nu găsește ecou la Veneția cu toate că Ștefan este biruitor și cucerește cetățile Chilia și Cetatea albă, căci Venețienii schimband frontul devin prieteni cu Turcii spre a nimici pe Napolitani și Genovezi ce periclitau interesele lor.

INFORMAȚIUNI.

Pentru Ierusalim.

Părintele arhimandrit Dionisie, starețul mănăstirii regale dela Sinaia, ne-a făcut o rară onoare, cercetând orașul nostru, venind direct dela Sinaia. Cu acest prilej a lăsat redacției noastre un călduros apel, pe care, oricât de mult ținem la vechea noastră credință, că interesele românești pretind zidire de biserici impozante la Viena, la Pesta și la Cluj — îl dăm, din deosebite considerații față de Înalt Preacuviosia Sa, în întregime:

„În sfârșit, marea dorință s'a realizat. Sinodul patriarhal în ședința sa dela 28 Aprilie, continuare celei de Sâmbătă 26, a aprobat în unanimitate, zidirea bisericii române în Ierusalim, și astfel una din marile aspirațiuni ale vieții noastre bisericești în afară de regat s'a realizat în sfânta cetate a Ierusalimului. De sigur că veți aprecia după cuviință însemnătatea actului săvârșit, care nu numai din punctul de vedere bisericesc, dar și politic este pentru noi Români una din cele mai frumoase cuceriri.

Rămâne acum la noi Români ca piatra unghiulară ce o vom pune aci, să fie temelie măreață pentru edificiul cel mare care să întrupeze în chipul cel mai grandios aspirațiunile neamului nostru românesc și să fie numai începutul cel mai frumos, dar să fie de piatatea, de renumele cel bun de care ne bucurăm și să corespundă tuturor aspirațiilor și să fie nu numai spre fala neamului nostru, dar și a ortodoxiei pe care noi Români am păstrat-o însuflețiti de cel mai frumos și înălțător ideal.

Înainte de amiază s'a întrunit sfântul Sinod patriarhal pentru a doua oară spre a hotărî asupra cererii de a se zidi o biserică ortodoxă română în Ierusalim. La orele 11 jumătate a. m. după ridicarea ședinței au venit PP. CC. Arhimandritii Dositei Mustakes și Iacob, directorul liceului însoțit de ierodiaconul Ipolit Mihailidi, primul secretar al sfântului sinod, trimiși din partea Sanctității Sale Prea Fericitului patriarh, și ne-au anunțat că sfântul sinod, în ședința de astăzi, în unanimitate, a aprobat zidirea P. S. mitropolit primat al României și guvernului ro-bisericii românești în Ierusalim.

Aceiași clerici patriarhali ne-au spus că putem telegrafia Majestății Sale regelui aprobarea cum și I. măn. spre a face cuvenitele demersuri la Înalta Poartă pentru eliberarea Iradelei Imperiale.

După aceea Sanctitatea Sa patriarhal însoțit de aceiași distinși clerici ai patriarhiei au mers și au binecuvântat Ioelul.

La 29 Aprilie, orele 3 jumătate p. m. am fost primiți în audiență oficială de Prea Fericitul patriarh fiind față și I. P. S. mitropolit Meletie al Iordanului, vicarul patriarhal și P. C. ierodiacon Ipolit Mihailidi, primul secretar al sfântului sinod, în sala cea mare de recepțiuni. Cu această ocaziune Înalta Sa Sanctitate

ne-a făcut cunoscut hotărîrea sfântului sinod că a aprobat zidirea bisericii românești în Ierusalim și după ce se va consemna acest mare act în analele patriarhiei bisericii mame ne va face cunoscut și în scris, ceea ce s'a și făcut.

În seara zilei acesteia memorabile eu am slujit sfânta Liturghie în templul Invierei (Cuvuelu), aducând cele mai umile mulțămiri lui Dumnezeu care a binevoit a ne ajuta să încununăm cu un astfel de succes această grea misiune cu care am fost însărcinați. Aci la sfântul mormânt al Domnului s'a slujit în trei limbi, grecește, românește și rusește, slujind și un Prea Sfințit episcop al Taborului, P. S. Sofronie.

Tot cu aceasta ocaziune Prea Fericirea Sa patriarhal a binevoit de-a mă distinge într'un mod excepțional, dându-mi o icoană a sf. Invierei lucrată foarte artistic și care conține o părticică din sf. lemn al crucei Mântuitorului, cum și o bucătică din peatra sf. mormânt.

Acest dar se dă foarte rar și numai persoanelor prin-ciare și distinse.

Pot mărturisii, că de acest dar cred că nu s'a în-vrednicit nimenea din clerul român.

Biserica română care vom zidi-o în Ierusalim va fi biserica tuturor Românilor de pretutindeni unde aci toți închinătorii, cari ar veni vor găsi adăpost și îndrumare spre a cunoaște toate locurile sfinte.

Este demn și măreț, ca la acest templu, ce-l vom face să contribuie toți Români de pretutindeni, cu obolul lor.

Ofrandele ce ar binevoi să trimită acei cari au dragoste pentru aceasta, se pot trimite doamnei general Maria Poenaru, doamnă de onoare a M. S. regina.

Arhimandrit Dionisie, starețul măn. Sinaia.

Arad, 22 Iunie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: schimbare în temperatură, pe unele locuri ploi cu furtună.

Prognostic telegrafic: Călduri, în unele locuri ploi, furtuni.

Temperatura la amiază a fost 26.8 C.

Succesul unei române la Paris. La festivalul dat de inițiatorii mișcării artistice intitulat „De la Rachel à Sarah Bernhardt”, s'au produs o mulțime de celebrități ca: Yvonne Gall, dela operă, Francell dela opera comică, Devoyod dela comedia franceză, Aubert dela Covent-Garden etc. Și printre ei doara Margareta Gropeanu, fiica cunoscutului pictor român Gropeanu stabilit la Paris. „Brilianta virtuoză a pianului a fost grozav de apreciată în operele lui Moszkowsky, Fauré și Liszt” scriu gazetele pariziene.

Preparandie pentru învățtoare de școale civile. La institutul ped. al Franciscanilor în Sibiu se va deschide la 1 Septembrie 1914 o preparandie pentru învățtoare de școale civile. Primirea se face pe temeiul unui concurs. Petițiile se adresează direcțiunii institutului până în 15 Iulie a. c. Se cer următoarele anexe: 1. Act de botez. 2. Diplomă de învățtoare la școale primare. 3. Certificat medical. Alte amănunte se pot afla dela direcțiune, în strada Berg.

Din Bulgaria. Produce senzație la Sofia faptul, că ministrul Franței, Manafio, a declarat lui Radoslawoff primul ministru al Bulgariei că este autorizat de a-i comunica, că băncile franceze sunt gata, în cazul când nu se va face împrumutul la Berlin, să dea imediat Bulgariei un conto de 100 milioane franci și și încheie un împrumut de 500 milioane, cu cursul de cesiune 85 și o dobândă de 5 la sută cu obligațiune ca la sfârșitul acestui an să emită împrumutul. Ministrul Rusiei s'a prezentat la Radoslawoff căruia îi declară că se alătură la propunerea colegului francez.

În Sobranie, în cursul discuțiunii creditului pentru instalarea macedonenilor refugiați, ex-ministrul Ghenadieff, a amintit, luând asupra sa cuvintele pronunțate de leaderul cadetilor, Mișukow, în Duma rusă, că focul arde înăbușit în Balcani și că nu se va stinge decât după revizuirea tratatului dela București.

Trenul țarului. Din Tarscoje-Selo doar atât s'a anunțat: „Țarul a sosit aci”. Dar ziaristii cari — după cum se plângea cineva deunăzi — află și de câte ori scâncește omul noaptea în somn, au stăruiește la curtea imperială și au

aflat, că țarevna e bolnavă și că țarul mai nervos ca altă dată a dat ordin să i se raporteze imediat cum s'a petrecut atentatul de pe calea ferată. A și plecat imediat însuș ministrul lucrărilor publice, la sătulețul Ciudonowo de pe linia ferată dintre Chișineu și Kiev, unde mașina infernală a aruncat în aer trenul de persoane, care venia în urma trenului imperial. Țarului i s'a raportat că de fapt a explodat numai locomotiva trenului, fiindcă i se dase o viteză foarte mare. Iar puternicul țar a zâmbit cu amar și și-a mișcat capul bănuitor, răscundându-și mustața mai nervos și mai agitat ca altădată...

Nouă catastrofă de mine s'a întâmplat din nou în America, de astădată în minele de cărbuni din Canada. Explosia a curmat viața la două sute douăzeci și cinci de muncitori, în majoritate emigranți și se crede că sunt mulți din Ungaria, prin urmare pot fi și Români printre ei. Din cauza flăcărilor și fumului care iese, până acum nu s'au putut scoate nici cadavrele nefericiților mineri.

Nouă catastrofă pe apă. Vaporul de persoană „Majestic” având pe bord 1000 de excursioniști pe râul Missisipi (America), s'a ciocnit de o stâncă și s'a scufundat. Au pierit înecându-se peste 200 persoane, printre cari numeroase femei și copii.

† **Iulian Anghel**, student absolut după lungi și grele suferințe, a decedat Vineri în 19 l. c. în etate de 20 ani. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre vecinică odihnă în 21 c. în cimiterul gr. cat. din Ighiu. Dormi în pace!

Cum petrec ofițerii ruși. Aproape de orașul Riga câteva companii de soldații călăreți făceau exerciții. Adecă trebuiau să facă, dar ofițerii i-au lăsat în plata Domnului și s'au dus pe o insulă din mijlocul râului Drina să chefuliască. Când șampania li s'a suit la cap, un ofițer superior a suflat alarma, ordonând soldaților să sară cu caii imediat în apă și să vină la dansul Feciorii, cari se făcuseră și ei comod împreună cu caii, trebuiau să asculte de poruncă, au în-călecat în grabă cum se aflau și au sărit în apă. Bineînțeles că cei mai mulți au fost luați de curenții râului înecându-se. După legile militare rusești se mai poate întâmpla ca ofițerii să fie decorați pentru bravură, iar flăcăii morți pedepșiți pentru neglijență...

Calul unui român învinge la curse franceze. Pe o ploaie torențială au avut loc la Saint Cloud alergările de cai ale premiului prezidentului republicii în valoare de 50,000 lei, oferit de capul statului. A ieșit întâiu spre surprinderea tuturor, calul La Louve al văduvei Forcinal, aducând la pariuri 132 lei pentru unitatea de 5 lei. Premiul Harley în valoare de 500 lei a fost câștigat ușor, asupra unui lot de 11 cai, de Neptucky, al prințului român Sturdza.

Educația populară. În Franța inițiativa part. de binefacere, a produs două mii de societăți part. ternice, cari se ocupă de instrucția secundară. Absolvenții școalelor primare, studenții populari, cum li se zice, primesc gratuit și cu toate facilitățile pe care le reclamă felul ocupațiilor fiecăruia, o instrucție suplimentară.

În ultimul timp, statul văzând marele folos ce-l trage din ridicarea nivelului cultural al maselor populare, a decis să transforme în instrucție obligatorie, învățământul acesta particular. În curând senatul francez, va fi chemat să studieze această reformă. În principiu se propune, mai întâi prelungirea obligativității învățământului primar până la vârsta de 14 ani, și apoi, o nouă obligativitate pentru un fel de învățământ secundar popular. Cu această ocazie trebuie să facem o fericită constatare. Reforma ce se pregătește în Franța a fost realizată în România, acum câțiva ani, de d. ministru Arion; care a înființat școlile medii.

† **Grigoriu Nicoară** pretor gr. or. distins cu brâu roșu, membru în scaunul ppbiteral, membru congregațional președ. despărț. „Gurghiu” al „Asociațiunei” și a mai multor societăți culturale a decedat în 21 Iunie c. după scurte dar grele suferințe în al 48-lea al vieții sale cu totul devotată chemării, familiei și binelui comun și în al 25-lea an al căsătoriei și al preoției. În mor-mântarea se va face mâne Marti în cimiterul din Ibănești. Odihnească în pace.

Rupere de nori în comuna Archiș. Ni se scrie Vineri în 19 Iunie în nemijlocita apropiere a comunei Archiș (lângă Beliu cott. Bihor) s'a întâmplat o mare rupere de nori, care în câteva minute a inundat toată comuna și toate bucățile din hotar. Într-o jumătate de oră împrejurimea avea aspectul unei mări. Puhoiul care a intrat în toate casele a făcut ravagii enorme, a spălat și dus cu sine toată truda și toate sămănăturile bietilor oameni. Două case li-a dus cu tot mobilierul, poduri și garduri n'a lăsat nimic în comună; arborii și pomii i-a scos din rădăcini, iar grădinile toate le-a dărăpănat. Pe la orele 4 după masă potopul era așa de mare încât a dus vite și galițe, n'a mai rămas aproape nimic.

Spaima era grozavă; oamenii își căutau refugiu prin poduri și prin arborii mai scutiți. Trăznetele au ucis 3 cai dela doi oameni sărmani unul cu 8 copii mici. Pe la orele 6 și jum. puhoiul a început a scădea lăsând în urmă numai nămol și pustietate. Oamenii ajunși la sapă de lemn sunt cu totul disperati pentru că îi amintă foamea. Și durerea lor este cu atât mai amară că pe lângă că le-a nimicit apa recolta, multe pământuri a rămas necultivabile.

Aci în numele comunei Archiș cu totul disperată rog pe toți oamenii de bine să se îndure și să contribuie cu ceva milă la alinarea durerilor celor năpăstuiți. Archiș (Belarkos) 21/VI. 1914. — Simion Stana, preot.

† **Ioan Mihai**, accesist administrativ grăniceresc cl. I. în pens a decedat Vineri în 6 (19) Iunie în al 75-lea an al etății. Inmormântarea s'a făcut Duminecă în cimiterul gr. or. rom. din Caransebeș. Fie-i țărâna ușoară.

Locuințele viitorului. Palaturile de cleștar nu vor mai fi de domeniul basmelor, nu vor mai fi castele clădite în Spania, ci se vor ridica a-vea în New-York. Acum deocamdată se ridică un astfel de palat de cristal la New-York. El este o clădire modestă. Nu va avea decât douăsprezece etaje și nu va costa mai puțin de 1,500,000 de dolari sau cum s'ar zice în banii noștri 7.500,000.

Palatul acesta, alcătuit numai din sticlă și otel nu va avea ferestre, căci chestiunea celebrului va fi rezolvită prin transparența materialului din care va fi ridicată și nici uși; iar aerarea se va face printr'un sistem foarte perfecționat de ventilatori. Acest sistem va lua aerul din stradă, îl va curăți și filtra printr'o rețea întregă de țevi și apoi îl va împărți prin clădire pe când aerul respirat va fi dat afară din fiecare cameră, cu ajutorul aerului presat distribuit prin canalizații. Un calorifer cu apă caldă va menține în iernele cele mai strașnice, o temperatură constantă și lipsită de umiditate.

Palatul acesta minunat va avea și o promenadă împodobită cu arbori și flori, încât numeroșii ei locatari vor putea să facă exerciții, fără să iasă din casă. Iată niște locuitori cari vor putea trăi în aer liber și în aerul cel mai curat, fără să iasă de acasă și fără să aibă măcar ferestre, ce nu aduc decât curent, vuet și murdărie destulă.

Dar să ne dea voie cel care a făcut planul acestui turn de cristal, să așteptăm până îl va înfăptui și apoi să zicem că în adevăr palaturile de cristal n'au rămas numai în poveste și mai ales a unui astfel de palat fără uși și fără ferestre, care- ce-i drept, nici povestile n'au îndrăznit să-l inventeze.

Roman scris la — comandă. Ministerul de război l'a incredințat pe căpitanul Rudolf Krisch să scrie un roman, care să contrabalanseze ravagiile morale produse în lumea militară de romanul „Quo vadis Austria” scris fără îndoială tot de un ofițer. Spre acest scop căpitanul Krisch, a fost transferat la arhiva militară fixându-i-se un termen de un an pentru scrierea romanului. Acum câteva săptămâni colonelul de stat major, cavalerul Gruber l'a provocat pe căpitanul Krisch să-i prezinte partea isprăvită din lucrare. Căpitanul i-a replicat, că nu s'a apucat încă de lucru, ci și-a compus numai fabula și, unele părți mai esențiale. Conflictul principal residă în antagonismul dintre ofițerii austro-ungari și societatea jidovită. — Colonelul Gruber a fost mulțumit cu proiectul de elaborare dispunând căpitanului Krisch să-i prezinte primul capitol, când îl va termina. Intregul roman va consta din zece capitole, dintre cari cap. Krisch a terminat deja două.

Ce a văzut portarul operii din Paris. Barthélemy, 20 ani portar la templul Gloriei!

— 20, domnule? 21! Am intrat sub Gaillard — ce om cum se cade! — și am continuat cu d. Messenger, alt om cum se cade! Și am cunoscut oameni cum se cade, căci artiștii, pictori sau muzicanți, cântăreți sau dansatori, chiar poeți, e tot ce e mai bun pe lume. Am norocul să trăiesc în mijlocul lor. Uită-te în odaia mea: un vas de Sévres dat de Vidal, capelmaistru, un bronz de Noté, tenorul, un Venus dela dna Hatto. Muncesc dar sunt feruit. Sunt fericit și cu toate astea am pățit multe. Lumea întreagă a intrat p' aici. Și când ești nițel observator, filozof, nu pierzi timpul de geaba. La debutul meu am văzut pe Gounod murind, palid în barba sa albă și ne mai glumind de loc. Căci era glumet!

Intr'o dimineață sau într'o seară, după o repetiție, el oprește pe Léo Délibes în fața ușii mele:

— Délibes... Cine e cel mai mare gigant din lume, acela căruia nimeni nu-i poate rezista?

Om foarte grav, Délibes îl întreba pe Gounod din ochi.

Atunci compozitorul lui Faust i-o trânti:

— Ei bine, este „aș vrea să dorm”! Și... mă duc să mă culc.

Dar Reyer, ce prieten bun!

Cu pălăria pe o ureche, cu umbrela în buzunar și pipa în gură:

— Amice Barthélemy, o să fac ceva nori la d-ta. Destul s'a făcut la orchestră cu W. ăla.

Ah! Wagner nu era simpatic lui Reyer. El fuma un sfert de oră tolănit pe scaun, apoi se ducea sus. Dar d. Saint-Saens! El nu pleacă nici odată în călătorie fără să-mi trimită cărți postale; uite, din Egipt, din Italia, din Paris chiar... Când eram în spital venea să mă vază în fiecare zi.

Toți sunt cum se cade, chiar regisorii, aghiotanții teatrului...

Plietiseala mea cea mai mare? Berthet îmi telefonează într'o zi pe la cinci: „Imposibil să cânt diseară”. Ce-ați fi făcut în locul meu? M'am dus la regisorul general, Lapissida. Și m'a luat la goană. Nu e frumos. Într'o zi tenorul Affre desface o telegramă care-i anunța moartea soției sale. Il văz căzând în genuchi și întinzându-mi telegrama. Erau ceasurile șapte. La opt trebuia să cânte Sigurd. Ne-am pus pe plâns amândoi.

Ce mi-a venit mie să telefonez la Coburg.

— E o glumă, domnule; o glumă sinistă, dar o glumă! Chiar acuma dna Affre a primit o telegramă că i-a murit soțul.

Și s'au liniștit amândoi.

Trece o siluetă.

— Bonjur Charlota!

— Bonjur Barthélemy.

Era celebra dansatoare Zambella.

x **Institutul diagnostic al Dr.-ului Kozmuța** (aflător în **Budapesta VIII. Mária u. 30**, la imediată apropiere de clinica centrală. Casă privată cu grădină. Telefon urban **József 42 08**) e **unicul institut în Ungaria**, care se ocupă exclusiv cu constatarea diferitelor morhuri mai grele și complicate ca: **boale interne, de rinichi, de piept, venerice, urologice, boale femelești și de copii etc.** Institutul pe lângă instalațiile și laboratoarele medicale mai are și **10 camere mobilate** pentru pacienți **deci foarte acomodat pentru publicul din provincă.** Pentru boalele de piept și venerice institutul are secții separate.

Deslușiri și amănunte dă cu plăcere direcțiunea institutului. Ko 2149.

x **In atențiunea bolnavilor!** Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3 ori pe zi, înainte de mâncare, câte o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (Mi 1621)**

x **Curs de specialitate comercială, curs pentru scris la mașină, Arad, str. Lázár Vilmos Nr. 2, lângă palatul Földes.** Cursuri de contabilitate, stenografie, scriere la mașină, cursuri de ziua și de noapte. Mijlocire gratuită și câștigarea de posturi. Instrucție și în limba română. (E 2198—10)

Ultima oră.

STEAGUL DELA BLAJ.

„Magyar Távirati Iroda” în baza informațiilor primite din Aiud publică despre rezultatul anchetei oficiale pornite în chestia steagurilor înarborate la Blaj în 15 și 23 Mai următoarele:

In cursul anchetei s'a constatat că în 15 Mai au înarborat steagul pe crucea de piatră de lângă drumul ce duce spre Sâncel Ioan Bunea, Gligor Ceortea, studenți în clasa VIII și Vasile Șerban student în clasa VI a gimnaziului din Blaj. Toți trei și-au recunoscut fapta. Ei au mai recunoscut că în 18 Mai au plănuț să arboreze un steag pe mormântul lui Axentie Sever. In acest scop ei s'au provăzut și cu revolvere ca în caz dacă ar fi descoperit și împiedecați în executarea planului lor să se poată apăra. Pe steagul care era gata, era scris: „A sunat ora, Carpații se cutremură”. Studentul Bunea a recunoscut că aceasta inscripție are înțelesul:

„A sosit timpul ca să ne eliberăm de sub Maghiari”. Toți trei locuiau la profesorul Gavril Precup și au pregătit steagul în această locuință.

Privitor la steagul înarborat în turnul catedralei în 23 Mai s'a constatat că făptuitorii sunt elevii de pe cursul al III-lea al preparandiei din Blaj Ioan Ovidiu Voda din Zernești, Vasile Fodor din Blaj și Ioan Pasere din Ciufud. Ei au recunoscut în fața directorului institutului preparandial Ioan Negruțiu, a profesorului V. Suci și a 4 funcționari ai autorității, că în 22 Mai noaptea și-au câștigat o prăjină pentru steag din pivnița gimnaziului și apoi trecând prin curte cu ajutorul unei chei au pătruns în turnul catedralei. Voda locuiește în internatul preparandiei, iar Fodor e fiul pedelului dela gimnaziu.

S'a constatat în sfârșit, faptul interesant, că preparanzii, deși fereștrile sunt provăzute cu gratii, totuș pot părăsi internatul în cursul nopții. Iar o altă constatare interesantă e că profesorii n'au grăbit să împrăștie studentimea adunată în piață, iar teologii scutpau și injurau jundarmii(?) din terestrele seminarului.

(Dăm cu toată rezerva această știre aproape de necrezut alui „Magyar Távirati Iroda” N. R.)

PRINTUL CAROL LA LIVADIA.

După cum se anunță din Petersburg printul Carol va face pe la mijlocul lunii viitoare o vizită la curtea rusească în Livadia. Cercurile din Petersburg aduc această vizită în legătură cu logodna printului cu fiica țarului, și cred că această logodnă va avea loc cu toată siguranța cu prilejul acestei vizite.

ALARMĂ MAGHIARĂ.

„Brassoi Lapok” primește dela un informator al său știrea (desigur un product al fanteziei sovine N. R.) că ministerul de agricultură al României ar fi ordonat tuturor prefectilor ca să împiedece exportul de grâu și alte cereale în Austro-Ungaria, deoarece monarhia are lipsă de aceste pentru armata ei comună. Redacția numitului ziar afirmă că informatorul ci e gata să depună jurământ despre veracitatea informațiunei lui.

SITUAȚIA IN ALBANIA.

În Durazzo situația e încă tot nesigură. Tratatativele cu răsculații continuă. Trupele de apărare au fost întărite. Se afirmă că șeful mișcării revoluționare, Arif Hikmet ar fi murit azi în Üsküb.

ECONOMIE.

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 22 Iunie.

Grâu pe Octomvrie	12.83
Grâu pe Aprilie 1915	12.94
Secară pe Octomvrie	9.27
Ovăs pe Octomvrie	7.78
Porumb pe Iulie	7.52
Porumb pe August	7.66
Porumb pe Mai 1915	7.31

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Noutăți literare și muzicale

De vânzare la: „Librăria Concordia” Arad, str. Deák-Ferenc nr. 20.

N. Iorga. Portul popular românesc. Lecție ținută la Cursurile de vară. Cu mai multe ilustrațiuni. Cor. —.75.

N. Iorga. Să părăsim ortodoxia? Cor. —.60.
„ „ Pagini despre Basarabia de astăzi. Cor. 1.50.

N. Iorga. Mănăstirea Hurezului. Desvoltarea și viața ei. Cor. —.75.

N. Iorga. România, vecinii săi și chestiunea orientului. Cor. 1.25.

N. Iorga. Basarabia noastră. Scrisă după 100 de ani dela răpirea ei de către Ruși. 2.—.

N. Iorga. Chestiunea Dunării (Istorie a Europei răsăritene în legătură cu aceasta chestie.) Lecții ținute la Școala de Răsboiu. Cor. 5.—

N. Iorga. Chestiunea Rinului. Cor. 5.—
„ „ O geneologie a Basarabilor (Insemnări critice). Cor. —.20.

Enescu Stălpeni. **Proverbe și maxime indiene.** Traducere în versuri cu note explicative culese din literatura indiană, precedată de o schiță asupra poporului indian și literaturii lui, cu o prefață de A. C. Cuza. Cor. 1.—.

Gr. G. Petrov. Poveste, traducere din rușește. Prețul Cor. —.50.

G. Asachi. I. Eliade Rădulescu. C. Bălăcescu și A. Donici. **Fabule alese.** Cor. —.40.

Pr. Seb. Părvulescu. **Biserica noastră națională în raport cu celelalte confesiuni.** —.50.

C. Dion. **Rolul bisericii în viața noastră națională.** Părerii exprimate în conferințele pastorale din Botoșani. Cor. —.40.

G. Coatu-Cerna. **Momente vitejești.** Schițe din timpul războiului. Cor. —.50.

Maria Maorodin. **Poezii (din hârtiile unei moarte).** Cu o prefață de N. Iorga. Cor. —.75.

D. N. Ciotari. **Calea Robilor.** Cor. 1.50.

Maurice Maeterlinck. **Ciclul morții.** (Interior. Oaspele nepoftit. Orbii). Trei drame traduse de A. T. Stamatiad. Cor. 1.25.

Legea nouă despre alegerea deputaților. Indrumări pentru poporul român. Cor. —.50.

Noua lege pentru alegerea deputaților. Învățăturii și indemnuri pentru sătenii noștri. Cor. —.20.

Dr. A. Sădean, profesor. **Date nouă despre Gheorghe Lazăr.** Cu o ilustrațiune. Cor. 1.—.

Dr. A. Sădean, profesor. **Apostolatul primilor profesori ai preparandiei noastre.** Cor. —.60.

Selma Lagerlöf. **Legendele lui Isus Hristos.** Trad. autorizată după original de D. N. Ciotari. Cor. 1.—.

Stefan Bodiu, profesor. **„Plevna internă”.** Cor. —.40.

Pr. I. C. Beldie. **La cislă.** Cor. —.30.

I. E. Torontiu. **Românii și clasa intelectuală din Bucovina.** Notițe statistice. Cor. 1.—.

N. Iorga. **Trei drame.** Cor. 2.—.

„ „ **Mihai Viteazul.** (Schiță de poem dramatic.) Cor. 1.—.

N. Iorga. **Les Roumains et le nouvel état de choses en Orient.** Cor. —.50.

Ioan Agârbiceanu: **Arhanghelii.** Roman din viața Românilor ardeleni. Prețul Cor. 3.—

Ecaterina Colonel Steriad. Buna menajeră. **Carte de bucate practică** conținând bucătăria română, franceză, germană, tot felul de prăjituri, dulceturi, înghețate precum și bucătăria vegetariană. Ediție nouă revăzută complet și ilustrată cu mai multe figuri. Prețul Cor. 5.—

Rodica. Culina. **Carte de bucate.** Prețul Cor. 3.—

Iudita Secula. **Economia de casă** întocmită după mai mulți autori. Prețul Cor. 3.—

A. Vlahuța. **Dreptate.** Nuvele. Prețul C. 2.—

M. Sadoveanu. **Priveliști Dobrogene.** Prețul Cor. 2.—

Goethe. **Faust,** tragedie tradusă în versuri de Ion Gorun. Cor. 1.—

Victor Eftimiu. **Akim.** Tragi-comedie în trei acte. Prețul Cor. 1.25.

P. Dulfu. **Gruia lui Novac.** Epopee alcătuită din cântecele de vitejie ale poporului român. Cu ilustrațiuni de A. Murnu. Prețul Cor. 1.50.

George Murnu. **Istoria Românilor din Pind.** Vlahia mare (980—1289). Studiu istoric după izvoare bizantine. Prețul Cor. 2.—.

M. Lungianu. **Zile senine.** Prețul Cor. 1.50.

N. Bălcescu. **Istoria Românilor sub Mihai Vodă Viteazul.** Prețul Cor. 2.—.

Lamartine. **Raphael.** Traducere. Bibl. Mi-nervei nr. 151—152. Prețul 60 fileri.

N. Iorga **Istoria statelor balcanice** în epoca modernă. Lecții ținute la universitatea din București. Prețul Cor. 3.50.

Vasile Goldiș. **A nemzetiségi kérdéskör.** Prețul Cor. 1.

Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc. Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea dlor: Dr. I. Pusca-riu, I. Preda, Dr. L. Borcea, Dr. I. Lupas, Dr. I. Mateiu, și Dr. S. Dragomir. Prețul Cor. 4.—

Vitejiile lui Mihai Vodă documente publicate de Nerva Hodos. Prețul Cor. 1.—.

Dr. Sebastian Stanca. **Pocăiții.** Studiu pen-tru combaterea sectei pocăiților. Prețul Cor. 4.

I. Ghetie. **Dicționar maghiar român.** Prețul Cor. 10.—.

I. Ghetie. **Dicționar român-maghiar.** Prețul Cor. 6.—.

I. Iorga. **Chestiunea Rinului.** (Istorie a Eu-ropei apusene în legătură cu această chestie). Lecții ținute la școala de războiu. Tipărite după notele stenografice ale dlui H. Stahl, pentru fo-losul elevilor săi. Prețul Cor. 5.—.

Dr. Dionisie Moldovan, adv. în Sibiu. **Ad-voatul popular.** Indreptar pentru poporul ro-mân. Prețul Cor. 2.50.

N. Pora. **Intre viață și moarte.** Nuvele. Pre-țul Cor. 2.—.

Alex. Ciura. **Foiletoane,** (1907—1910). Pre-țul Cor. 1.50.

Eugen Revent. **Cântecul neamului.** Poezii. Prețul Cor. 2.—.

B. Katargiu. **Discursuri parlamentare.** Pre-țul Cor. 3.—.

A. Herz. **Bunicul.** Comedie în 3 acte. Pre-țul Cor. 2.—.

Erdélyi (Aradi) Victor. **Catarina Doamna noastră.** Prețul Cor. 5.—.

Erdélyi (Aradi) Victor. **A 400 éves per.** Pre-țul 30 fil.

Erdélyi (Aradi) Victor. **Lukács László arc-képe.** 50 fileri.

Erdélyi (Aradi) Victor. **Magyar kulturképek** Prețul 50 fil.

Erdélyi (Aradi) Victor: **A rutén skizmapör.** Cor. 1.50.

Dr. I. Drăgescu. **Pro Patria.** Povestire de-spre începutul și menirea neamului românesc. Prețul Cor. 3.—.

M. Sadoveanu: **Floare ofilită.** Roman. Pre-țul cor. 2.—

A. C. Galotescu-Neicu: **Câteva povestiri de Maupassant.** —.50.

Note pentru voce și pian.

Gilbert, **Valsul Suzanei** (Suzana vals) Cor. 2.— (voce și pian)

A. Bena. Nu m'abandona. Ediția II-a. Cu-vinte de Dr. A. Vasilie. Pentru o voce și pian. Cor. 1.20.

Pflügl Egon. **Farmecul valurilor** Cor. 3.—

Caudela, **Sergentul,** celebra baladă (Peneș Curcanul) Cor. 2.50 (voce și pian)

Castaldi, **La arme** Cor. 1.50

Mureșianu, **Deșteaptă-te Române** —.50.

Schelet, **Ce te legeni codrule** Cor. 1.—

Rudolph, **Aseară în grădină** Cor. 1.—.

Paschill, **Cine n'are dor** Cor. 1.—.

Vels, **Vezi rândunelele se duc** Cor. 1.—

Vasiliu, **Freacățul zăvoiiului,** Hora Cor. 1.—

„ **Mai părăsit,** Idilă Cor. 1.50.

Ștefănescu, **De-aș săruta,** Cor. 1.—

Ionescu, **Ecoul Munților,** Cor. 1.—

Beuvais, **Dorința,** Cor. 1.25.

Stern, **Banul Mărăcine,** —.50.

Album de arii și dansuri naționale Cor. 3.—

Hübsch, **Imnul Național,** Cor 1.—

A. Bena, **Uvertură națională.** Estrasul pen-tru pian, Cor. 2.50.

A. Bena, **Ave Maria.** Estrasul pentru pian Cor. 1.20.

C. Savu. **Dor și iubire.** Colecțiune de cân-tece pentru cor. Cor. 2.50.

Iustin Cl. Iuga. **Cântece și plângeri.** Compo-ziții românești pentru canto și piano. (Con-ținutul: 1. Dorul de țară. 2. Trecut'a bădița dealul. 3. Tu te duci bade sărace. 4. Frunză verde frunzuliță. 5. Cântecele haiducului. 6. Pe sub fereastră curge un riu, romântă). Prețul Cor. 2.—

Iustin Cl. Iuga. **Doine și cântece populare românești.** Voce și pian. II. (Conținutul: 1. Mân-te bade amarul. 2. Vai, vai, vai inimă vai. 3. Duce-m'as cu lun'n nor. 4. Lungu-i dru-mul Clujului. 6. Mor Mărie mor. 6. Oameni fă-ră mintea toată solo din piesa populară „Moise Păcurariul”. 7. Zădărnice romântă populară). Prețul Cor. 2.50.

Ioan Harșia. **Poeme lirice românești** pentru piano. Vals la minor. Prețul Cor. 2.—.

L. Domide. **Însiră-te mărgărite.** Legendă de V. Alecsandri. Partea I. Op premiat de so-cietatea pentru fond de teatru român. Partitura de pian. Prețul Cor. 5.—

Tib. Brediceanu. **La șezătoare.** Partitura pentru cânt. și piano Prețul Cor. 8.—.

Tib. Brediceanu. **Aurora.** Vals pentru piano. Prețul Cor. 2.—.

Tib. Brediceanu. **Vioarele.** Vals pentru piano. Prețul Cor. 2.—.

Tib. Brediceanu. **Doine și cântece.** Pentru voce și piano, în patru caiete. Prețul unui caiet 4 coroane.

Tib. Brediceanu. **Jocuri românești** pentru piano în 4 caiete. Prețul unui caiet 4 cor.

Tib. Brediceanu. **Doine și cântece,** în 4 ca-iete. Prețul unui caiet Cor. 4.—.

Cuprinsul caietului I. (ed. II-a. Foaie verde, foi de nuc. Cântă puil cucului. Spune, mândro, adevărat. Vai, bădiță, dragi ne-avem. Bădișor, depărțișor. Cine m'aude cântând. Bade, zău, o fi păcat. Bagă, Doamne, luna 'n nor.

Caietul II. (ed. II-a) Știi tu, bade, ce mi-ai spus. Vino, bade, iar acasă. Năcăjit ca mine, nui. Floare fui, floare trecui. Cântece haiducesc. După ochi ca murele. Trageți voi boi. Cine n'are dor pe vale.

Caietul III. Păsărică mută-ți cuibul. Leagă-nă-te frunzuliță. Turturea din valea sacă. Arde-mite-ai codru des. Ce vii bade târzior. Tu te duci, bade sărace. Foaie verde, foaie lată. Pe unde umblă doru'.

Caietul IV. Pe sub flori mă legănai. Foale verde, pup de crim. Sus în vârful dealului. Mân-dro, de dragostea noastră. Când treci, bade, pe la noi. Frunză verde, frunzuliță. Auzi mândro, cucu-ți cântă. S'a dus cucul de p'aci.

I. Vidu. **Moșu la drum.** Pentru voce și pian. Cor. 1.—

„ **Ano, Leano.** cor mixt „ 1.—

„ **Din șezătoare.** cor mixt cu soli „ 4.—

„ **Pui de lei.** cor de voci mixt „ 2.—

„ **Ruinita.** Cor mixt „ 1.50

Cuprinsul caietului I. Lugojana. Măzărca. Ar-deleana (ca în Banat) I. Pe picior I. Ardeleana I. Brău I. Hora, Ardeleana (ca în Banat) II.

Caietul II. Ardeleana (ca în Banat) III. Ar-deleana II. Pe picior II. Țarina. Invărtita I. De doi. Ardeleana III. Brău II.

Caietul III. Brău III. Hațegana. Ardeleana (ca în Banat) IV. Invărtita II. Pe picior III. Ar-deleana (Abrudeana) IV. Ardeleana (ca în Ba-nat) V. Brău.

Caietul IV. Hora. Invărtita III. Brău V. Pe pi-cior IV. Din Maramurăș. Danțu. Ardeleana (ca în Banat) VI.

C. Dima. **Cântece populare românești pentru o voce cu acompaniament de pian.** Cu text român și german. Cântecele însemnate cu * numai text român.

1. Mândruliță de demult. Cor. 1.—. 2. Je-lui-m'as și n'am cui. Cor. 1.30. 3. Vai mândruță dragi ne-avem. Cor. 1.—. 4. Hei, cei, măi! Cor. 1.30. 5. De-ar fi trăsniț Dumnezeu. Cor. 1.80. 6. Sub fereastra mândrei mele. Cor. 1.30. 7. O ce veste minunată. Cor. 1.—. 8. Doamne Isuse Hristoase. Cor. 1.—. 9. Leagăn verde. * O inimă 'ntristată. Cor. —.90. 11*. Hop, țurcă-furcă! Cor. 1.—. 12*. Ciobanul. Cor. 1.30.

G. Dima. **Cântece și balade pentru o voce și pian.** Cu text român și german. 1. Dorința. Cor. 1.80. 2. De ce nu-mi vii? Cor. 1.80. 3. Peste vârfuri. Cor. 1.—. 4. Și dacă ramuri bat în geam. 5. Somnoroase păsărele. 6. Știi tu, mân-dro? Cor. 1.—. 7. Cântecele păstorului. Cor. 1.30. 8. Pe când soarele de vară. Cor. 1.—. 9.

inimă nșelată. 10. Groza, baladă. Cor.
11. Hotărîre. Cor. 1.—. 12. Noi trei. Cor.
13. Stefan Voda și codrul, baladă. Cor.
14. Trădare. Cor. —90. 15*. Curcile. Cor.
16*. A venit un lup din crâng. Cor. 1.75.

Loteca pentru toți a 30 fil. numărul.

Nr. 884 Iosif-Goethe: *Dragoste cu toane*. Pa-
storală într-un act și în versuri.

885—7. L. Leger: *Istoria literaturii rusești*.

890. Sallustius, *Conjurația lui Catilina*.

894. N. Davidescu: *La fântâna Castaliei*.
Poezii. Ed. II.

901. G. Aslan: *Cultul oamenilor mari*.

908. G. Tutoveanu: *Albastru*. Poezii. Ed. II.

907. Haralamb G. Lecca: *Moartea lui Sher-
lock Holmes*. După scrierile lui Conan
Doyle.

885. Wagner Rich.: *Rienzi*, mare operă tra-
gică.

Zamfirescu: *Viață la țară*, roman, nrii 162—5

Zamfirescu: *În războiu*, roman, nr. 326—7.

Zamfirescu: *Indreptări*, roman nrii 424—5

Zamfirescu: *Tan. Scatiu*, roman nrii 259—60

Zamfirescu: *Contesa*. Povestiri cu zâne nrii 841—3

Mamescu G.: *Istoria literaturii române* dela
început până în zilele noastre, cu portrete,
biografii etc. nrii 846—850.

Hoffmann: *Povești morale pentru tinerime* nrii
830—831.

Compasant: *O viață*, (roman) nrii 523—6.

Compasant: *Bel-Ami*, (roman) nrii 640—13.

Compasant: *Tare ca moartea*, nrii 606—9.

Frankiewicz: *Quo-Wadis*, roman istoric 307—10.

Virgheniew: *Părinți și Copii* (roman), 738—9.

Verne: *Cinci săptămâni în balon*. Des-
criere de călătorie cu ilustrațiuni 494—498.

Candrea: *Dicționar de proverbe și zicători
românești* nrii 713—718.

Andet Alph.: *Jack*, (roman) trad. de H. G.
Lecca nrii 726—731.

Arun: *Știi românește*, nr. 844.

Byse P.: *Mireasa lui Christ* nrii 858—859.

Ma G.: *Arta de a vorbi în societate și la di-
ferite ocazii*, 865—6.

Questin V.: *Romanul cerului*, Astronomie pentru
toți, nrii 775—6.

Mark Twain: *Drepturile femeii* nr. 799.

Wilh.: *Cerșetoarea dela podul Artelor*,
nr. 806—7.

Compayré G.: *Pestalozzi și educațiunea ele-
mentară* nrii 768—9.

Barnett Fr.: *Micul Lord* cu num. ilustrațiuni
747—8.

Gauthier Th.: *Moarta înamorată*, nuvele, 743—4.

Opus Ludovic: *Satana*, (nuvele), 732—3.

Verne: *Ocolul pământului în 80 de zile*.
Descriere de călătorie cu numeroase ilustra-
țiuni, 661—664.

Alexandri: *Poezii populare* (culegere), 443—5.

Densușianu: *Cum și ce povestesc cronicari* nrii
452—3.

Hoffmann: *Povestiri extraordinare*, 458—9.

Dostoiewsky: *Suflet de copil* (nuvele) 509—510.

Bolintineanu: *Elena* (roman original) 243—5.

Oga O.: *Poezii* nr. 286—7.

Bolintineanu: *Manoil* (roman original), 202—3.

Candrea și Densușianu: *Din popor*. Cum gră-
iește și simte țărânul român, 351—2.

Jane N.: *Nuvele în 3 volume* nrii 305—6, 353—
4 și 355—6.

Dobescu A.: *Mihnea Vodă și Dna Ghiajna*,
nr. 406.

Adamescu Gh.: *Biografiile scriitorilor români*
nr. 85.

Dumas A.: *Dama cu camelii* (teatru), 280—282.

Tolstoi: *Sonata Kreuzer*, nr. 364.

Tolstoi: *Învierea* 581—83.

Correspondență și contabilitate comercială:

I. C. Panțu: *Curs complet de corespondență
comercială cu explicarea termenilor comerciali*
Cbr. 3.50.

I. C. Panțu: *Știința conturilor sau contabi-
litatea în partidă dublă* Cor. 4.—.

I. C. Panțu: *Contabilitate la societăți colec-
tive, comandite și la societățile pe acțiuni*
Cbr. 1.20.

I. C. Panțu: *Al doilea capitol din contabili-
tatea dublă. Afaceri de credit cambial și ata-
șări de bancă*. Cor. 1.—.

I. C. Panțu: *Procent, promil, interese și teo-
ria conturilor curente* Cor. 3.—.

Bibl. „Cosânzeana”.

Nr. 1. I. H. Fabre: *Din moravurile și pornirile
insectelor*, cu figuri. Trad. de M. Deme-
trescu. Prețul 30 fil.

Nr. 4—5 și 6. Ilie N. Gelep: *Pământul și omul*.
Partea I. Asia. Prețul 75 fileri.

Nr. 7 și 8. Marin Demetrescu: *Lecturi geolo-
gice*. Prețul 50 fil.

Dr. B. Basiota: *Anemia (Lipsa de sânge)*.
O consultație medicală 30 fil.

Dr. B. Basiota: *Despre lungoare (Febra ti-
foida, tiphus abdominalis)* — 20 fil.

Cărți economice:

D. Alessiu: *Creșterea pasărilor domestice*
Cor. 1.50

D. Alessiu: *Cultura arborilor roditori* C. 2.25

D. Alessiu: *Cultura legumelor* Cor. 2.75

George Maican: *Sfaturile cele mai de lipsă
pentru prăsirea și folosirea legumelor*. Cu mai
multe ilustrațiuni în text. Cor. —.24

Capra (Vaca săracului) numeroasele foloa-
se ce poate aduce castratiunea caprelor. Stu-
diu biologic, igienic și economic de A. Babeș
și P. Oceanu Cor 1.—

Aurel Cosciuc: *Nutrirea animalelor de casă*.
Op premeriat. Cu ilustrații în text. Cor. 1.50.

I. Georgescu: *Cartea plugarilor sau povestiri
economice*. Cor. —.50

N. Nicolaescu și G. Stoenescu institutori. *Că-
lăuza stuparilor* Cor. 3.—

Să se adauge separat 10—20—30 fileri de
fiecare carte, ori notă muzicală.

Cereți gratis și franco catalogul Librăriei
„Concordia!”

Caut

un scriitor
cu practică.

Dr. Gheorghe Gârda

advocat în

Făget, (Facsád).

(Ge 2216)

Se caută

la o fabrică de mobile din
București

un bun magaziner,

comptoirist, creștin, să cu-
noască limba germană de
preferat acei cari cunosc
desenul. Ofertele a se adresa

Agenciei de Publicitate Bassa
Calea Victoriei nr. 162 sub
„Magaziner“.

(Ba 2204)

Bătăturile,

la nr

scortoșenia pielei, ur-
ciorii de pe mâni și din
față încetează în decurs
de 1 zi dacă folosiți

„CANNABIN“

1 sticlă 1 cor., franco
1 coroață 40 fil., 3 sticle
franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la pregăti-
tor: Dr. E. FLESCB, farmacie la „COROANĂ” în Győr.

**În atențiunea albinarilor, notarilor
comunali și a învățătorilor.**

Cine vrea să vândă sau să cum-
pere ceară sau vrea să se ocupe
cu cumpărarea turtelor de ceară
brută, să se adreseze lui

Dürr Gusztáv, comerciant **Arad**,

lângă clădirea băncii „Victoria”,
care firmă cumpără pe bani gata
oricâtă cantitate. (Dü 2195)

„Matteine”

antrepriză pentru stărpirea ploșnițelor și a
molilor,

Arad, str. Tabajdi Károly 1.

(Telefon: 10—45)

Ma 2212

(Proprietar: Fischer)

Execută pe lângă un preț anual moderat
asigurări de palate, oteluri, institute, locuințe
mai mari, împotriva paraziților. — Execută
nimicirea definitivă a ploșnițelor și a larvelor
acestora pe lângă garanță de un an.

Ceapă egipteană.

1 kg. costă —50

100 ” ” 45—

1 ” cartofi noi . . . —36

Brânză de munte 1'80 și 1'10 coroane.

Cascaval 1 kg. 2'20

Se capătă la:

I. G. EREMIE

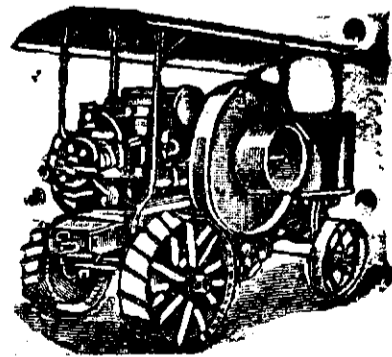
comerciant

B R A S S Ó, str. Hirscher numărul 1.,
sub podul Batașilor. (E 2135)

Casa fondată în 1901.

Go 2079

Cele mai excelente și mai probate.

Garnituri de imblătit — automobile.
Sdrobotoare de peatră — automobile.
Fireze și mașini de crepat, automobile,
Motoare cu benzină, absorbitoare de
gaz și cu ulei brut.

Instalațiuni pentru mori.

Pluguri cu motor, cari se pot întrebuița și
pentru imblătit și pentru transportarea de greutate.

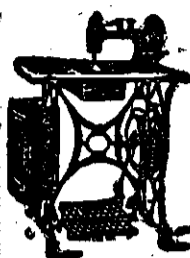
Kellner és Schanzer

BUDAPEST, Kálmán-utca nr. 3.

CZIGER LÁSZLÓ

maiestru dipl. pentru instala-
țiuni de electricitate și gaz lă-
cătușer și mașinist-electrician

Oradea-mare (Nagyvárad), str. Teleki nr. 1

Execută totfelul de lucrări electrice, optice și de lăcătușerie, și anume: ferării pentru clădiri, garduri pentru monumente, vetre de fer, uși de fer, rolete de fer pentru prăvălii, mașini de cusut, mașini de scris, biciclete, reparare de gramofone și instalațiuni electrice, străformări de mașini cu aburi și motoare în locomobile.

Magazin permanent de mașini de cusut și accesorii, precum și garnituri de îmblătit. Serviciu prompt, lucru excelent, prețuri ieftine.

Ci 1539

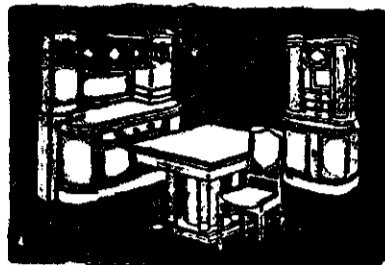
LAHNI KÁROLY URMAȘUL LUI BAUMANN ARNOLD

ALBA-IULIA, (Gyulafehérvár).

Fondată în anul 1884.

La 118

Fabrică și depozit de mobilă
atelier de ornamente și tapi-
serie, fabrică de mătreață de
sirmă galvanizată, autotur-
:: de pompe funebre. ::

Fabrică de mobilă, Nagyenyed

„Vulkán” fântâni cu lanț

recunoscute ca cele mai ex-
celente dintre toate fabricațiile
de acest fel de până acum.

De vânzare exclusiv la fabricantul

IOSIF MARKUCZ

atelier industrial de lăcătușerie

Oradea-mare (Nagyvárad), strada Academiei nr. 1.

:: Catalog de prețuri franco. ::

Atențiune!

Atențiune!

JOHANN KLEIN, mașinist diplomat.

Atelier de lăcătușerie pentru edificii, mașini și
lucrări artistice, atelier pentru reparaturi de
mașini, Căpire mantogea și strugărie de me-
tale cu putere motorică proprie în

Biserica-Albă, (Fehértemplom) str. Capelei, casa proprie.

Aduc la cunoștința on. public, că restaurarea ate-
lierelor mele instalând

**un motor 14 PH. cu olei brut și 3
nove mașini ajutătoare e terminată.**

Renovarea aceasta a atelierelor mele și mașinele aju-
tătoare cari le-am avut și mai înainte, îmi dau posibilitatea
de a lifera stimaților mei mușterii lucrări și mai
ieftine și mai exacte.

Lucrările urgente se iau imediat în lucrare.

Totodată aduc la cunoștința celor interesați că mi-a sosit
Legătoarele Original Standart (Manilla)
și le vând cu cele mai ieftine prețuri.

Pentru binevoitoare număroase comande rog cu stimă

Ke 1095

JOHANN KLEIN,

Rog!

Atențiune!

Rog!

Pentru evitarea neînțelegerilor, rog a nu confunda
:: firma mea cu alte firme asemănătoare. ::

Cine voește să cumpere

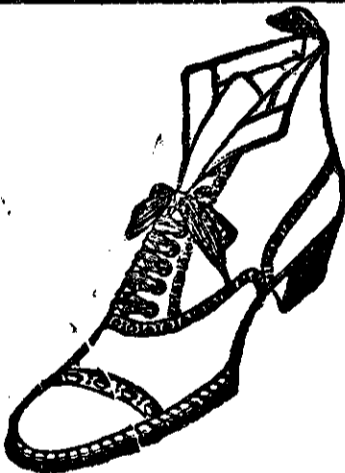
INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într'adevăr fine, comode,
elegante și durabile acela să cumpere cu
încredere dela

IOAN VUIA, Sătmar

(SZATMAR) Deák-tér.

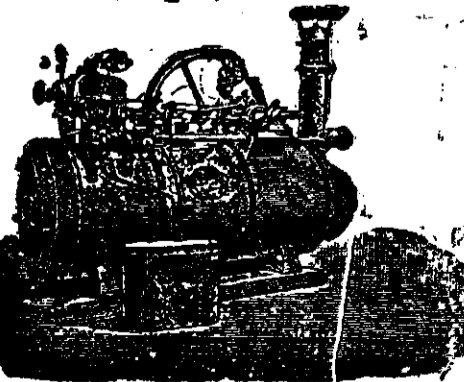
— (In casa lui Keresztes András). —

Une în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și cio-
bește pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte
moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execu-
țiunii dragălaşe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc totfelul
de ghete și ciobește după măsură.

Pollák Gyula, faur de cazane

Szeghedin (Szeged), Feltámadás-utca 1. :: Telefon: 394.

Atrage atențiunea on. proprie-
tari de mașini de treccat și
de cazane și aduce la cuno-
ștință că și-a mărit și provăzut
cu excelente puteri de muncă

stabilimentul de fău- rărie de cazane,

se găsește în plăcuta poziție de
a executa cu specialitate și grab-
nic orice lucrare în această bran-
șă, execută case pentru bani și
reparez pereți de fier precum și
execută pereți de cazane, locomo-
bile, și reformări de locomobile.

Pentru executarea lucrărilor mai mari merg pe chețușia mea la fața locului.
Execuție excelentă. Prețuri moderate.

Po 1460

Se primesc dot. invizibile.

PRAV DE PELE HÖFER

Acest prav impregnat cu acid boric a cărui efect excelent
e în general cunoscut, se pregătește în trei tărimi.

No I. prav de stropit pentru copii . . . à cor. —80

No II. Pudră, albă crem. sau roză . . . à cor. 1—

No III. Prav de stropi pentru bărbați à cor. 1—

»Babysoap« Höfer (săpun pentru copii).

Numai acele sunt veritabile, cari poartă pe față de pe
cutie și pe capacul cutiei iscălitura »H Ö F E R«.

Săpun Höfer à cor. —70.

de tot neutral și inofensiv, se poate căpăta în toate far-
maciile din țară și străinătate și dela :

Zentral- **HÖFER'S APOTHEKE** WIEN III.
Versendungsdepot Ungargasse 14.
(E 1968-50)

Corecte (propise) pentru examene, dic-
tando și caligrafie. 100 bucăți

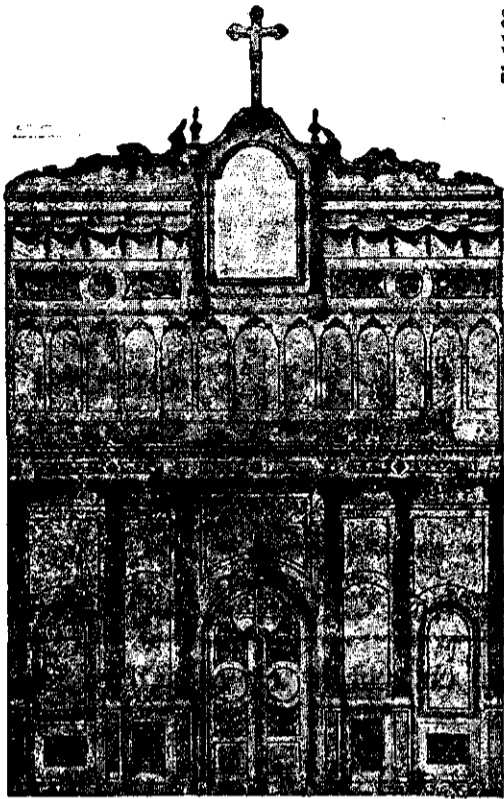
Cor. 1 20. Pentru porto să se adauge separat 30 fl.

Aviz școlar — Iskolai értesítő

legat à 30 fl. bucata.

De vânzare la: „**Librăria Concordia**”, Arad, Deák-Ferencz 20.

CEL DINTĂI ȘI MAI MARE ATELIER ARTISTIC
PENTRU ARANJAMENTUL BISERICILOR.

SI 1163

Execută: iconostase, sculpturi, construiți de altare,
aurire și pictură; aranjări noi de biserici în stil
modern; altare, amvoane, fântâni pentru botez, statui,
icoane-stațiuni, scaune duhovnicești și bănci p. biserici.

Renovare, aurire și pictare de altare vechi.

Bisericile sărace primesc favor și li-se acordă plătiri
în rate. Merg la fața locului pe cheltuiala mea proprie.
Mii de scrisori de mulțumită dovedesc execuția arti-
stică și durabilitatea lucrărilor mele.

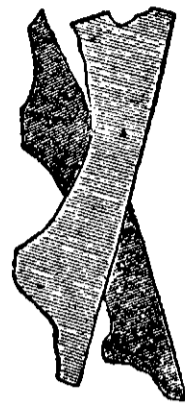
Schmidt János

Budapesta, Kőbányai-ut nr. 53.

HERBST
ÉS TÁRSA,
mașini sistem Halle
pentru sortarea și plămă-
direa aluatului, aranjament
■ pentru orice putere, electricitate, ■
— benzină sau vaporic. —
Singura reprezentanță
pentru întreg comi-
tatul Bihoru-
:: lui ::

STEMMER A. JÓZSEF
(Se 1786) speciallist

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

Pielării (Go 2127)

talpe
achizite p. ghete
instrumente pentru

pantofari și cismari

se pot procura mai bine
la:

Gyöngy Sándor

magazin de pielărie

BUDAPEST, III., Tavasz-u. 1. sz.

Haine de vară,

pardesiuri, haine pentru bărbați, haine pentru baluri, articli de toaletă, umbrele, per-
dele de dantele și de pânură se curățesc și vopsesc cu multă grijă și specialitate în

**stabilimentul meu industrial de vopsitorie
de pânuri și de curățitorie chimică,**

aranjate cu cele mai noi mașini din străinătate. — Despărțământ special pentru
curățitul, vopsitul pălăriilor pentru bărbați și femei. — În cazuri de moarte hai-
nele de pânură și de mătasă, hainele pentru bărbați etc. se vopsesc grabnic în
negru. — Hainele de bărbați date spre curățire se și reparaază cu specialitate în
eroitoria mea specială. — Serisori de recunoștință din toate părțile țării.

Lucza József, vopsitor de pânuri și curățitor chimic **Szeged.**

TELEFON:
994.

Prăvălie și stabiliment principal:
str. Laudon, nrul 9., colțul
pieței Valeria. (Lu 2106)

TELEFON:
994.

Sanatorul Dr. Mann

Arad, str. Kazinczy 10. :: Nr. telef. 532.

Se va deschide în 15 Iulie n. Institut de cură aranjat conform celor mai stricte pretențiuni al
științei medicale moderne, care în urma poziției sale e absolut
scutit de șgomot și de praf. Toate camerele bolnavilor răspund spre o grădină frumoasă. Terase închise
și deschise. Sală excelentă de operații, camere aparte, laborator Röntgen, — chimic și — microscopic.

Fiecare bolnav își alege pe medicul curant.

Inspecție medicală în permanență. Prețuri moderate. În sanator se primesc pentru cură — afară
de alienați și de cei cari suferă de boale inficante de puroae, precum și slăbânogi în urma boalelor
cronice — orice altfel de bolnavi. Anunțări se fac dela 1 Iulie n. Detalii dă cu plăcere prin te-
lefon sau în scrisoare.

Dr. ADOLF MANN.

(Ma 2214)